ΣΧΟΛΗ Σ.Ε.Υ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ:

Κίνητρα επιλογής επαγγέλματος πρωτοετών φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου».

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Παπαδάκη Ελένη

ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ

Δημήτριος Ντίνος

Νικόλαος Μερμέγης

Μαρία Γιαγκιόζη

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023

Περιεχόμενα

Περίληψη.....3

Εισαγωγή.....5

Μέρος Α : Θεωρητικό Μέρος.....6

Κεφάλαιο 1.1 Θεωρίες Επαγγελματικής Επιλογής.....6

1.2 Ταξινομηση Θεωριών Επαγγελματικής Επιλογής και Ανάπτυξης.....6

1.3 Κοινωνιολογικές Θεωρίες (K.Roberts).....9

1.4 Θεωρίες Κοινωνικής Μάθησης.....9

1.5 Σύγχρονες Θεωρίες.....10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ :Παράγοντες επιλογής επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού.....11

2.1 Το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού.....11

2.2. Κίνητρα που επηρεάζουν την Επιλογή του Επαγγέλματος Του Κοινωνικού Λειοτυργού-

Ερευνητικά Δεδομένα.....13

2.3 Το Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα.....18

Μέρος Β : Ερευνητικό Μέρος.....20

Μεθοδολογία της Έρευνας.....20

Αποτελέσματα.....21

Συζήτηση.....34

Βιβλιογραφία.....38

Παράρτημα.....47

Περίληψη

Σκοπός της έρευνας ήταν να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΕΛΜΕΠΑ επέλεξαν το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας, να διερευνηθούν τα κίνητρα επαγγελματικής επιλογής τους.Στην έρευνα συμμετείχαν 80 πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες. Τα ευρήματα έδειξαν ότι η πλειοψηφία δήλωσε στο μηχανογραφικό την Κοινωνική Εργασία ως πρώτη επιλογή, η ανάμεσα στις πέντε πρώτες επιλογές και θα εξακολουθούσε την φοίτησή στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ακόμη και αν δινόταν η ευκαιρία φοίτησης σε ένα άλλο τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η πλειοψηφία, θεωρεί ότι η Κοινωνική Εργασία είναι το κατάλληλο επάγγελμα για αυτούς/αυτές και μετά την αποφοίτησή τους θα τους άρεσε να κάνουν μεταπτυχιακό στην κοινωνική εργασία ή να δουλέψουν ως κοινωνικοί λειτουργοί.

Επίσης η πλειοψηφία συμφωνεί απόλυτα/ μάλλον συμφωνεί πως το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα από αυτό που επιθυμούν και θεωρεί ότι η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας σε ένα βαθμό/σε μεγάλο βαθμό ήταν τυχαία.

Η πανεπιστημιοποίηση των Τμημάτων Κοινωνικής εργασίας αξιολογήθηκε ως «*πολύ σημαντικό» κριτήριο* για τους ερωτώμενους/νες ώστε να δηλώσουν Τμήμα Κοιν. Εργασίας κατά την συμπλήρωση του μηχανογραφικού. Όσον αφορά στο βαθμό σημαντικότητας των διαστάσεων της εργασίας, οι φοιτητές/φοιτήτριες δήλωσαν ότι είναι «πολύ σημαντική» διάσταση εργασίας «η δυνατότητα αυτοεκπλήρωσης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατόμου». Στην παρούσα έρευνα οι ερωτώμενοι/ερωτώμενες φαίνεται να επηρεάζονται εξ ίσου περίπου από ενδογενείς και εξωγενείς διαστάσεις εργασίας, που αξιολογούνται ως μέτρια σημαντικές.

Summary

The purpose of the survey was to study the way in which the first – year students of the Department of Social Work of the Hellenic Mediterranean University chose the profession of social work, to investigate the motivations of their professional choice. 80 first – year students participated in the research. The findings showed that the majority declared Social Work as their first choice, among the first five choices, and would continue studying in the Department of Social Work, even if they were given the opportunity to study in another Higher Education department. The majority feel that Social Work is the right profession for them and after graduation they would like to do a masters in Social Work or work as social workers. Also, the majority completely agree that the current educational system usually leads students to study a different profession than the one they desire and consider that their admission to the Social Work department was to a large extent accidental.

The upgrading of the Department of Social Work to University was evaluated as a "very Important" criterion for the respondents to declare the Department of Social Work when completing the computerized entrance form. Regarding the degree of importance of the work dimensions, the students declared that "the possibility of self – fulfillment and development of the individual's skills" is a "very important" work dimension. In the present survey, the respondents seem to be equally influenced by intrinsic and extrinsic job dimensions, which are rated as moderately important.

Εισαγωγή

Όταν αναφερόμαστε στα κίνητρα επαγγελματικής επιλογής, ουσιαστικά αναφερόμαστε σε ένα πλήθος παραγόντων ψυχολογικών, κοινωνικών, φυσικών, οικονομικών και τυχαίων, οι οποίοι καθορίζουν τη σταδιοδρομία ενός ατόμου κατά τη διάρκεια της ζωής του (Patton & McMahon, 2014 στο Σιδέρης κ.α., 2017).

Η παρούσα πτυχιακή εργασία θα διερευνήσει τα κίνητρα επιλογής επαγγέλματος των πρωτοετών φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας του Ελληνικού Μεσογειακού Παν/μιου. Τα κίνητρα επιλογής επαγγέλματος των φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας έχουν αντίκτυπο στη μετέπειτα επαγγελματική τους εξέλιξη. Η κατανόηση των λόγων για τους οποίους οι φοιτητές κοινωνικής εργασίας επιλέγουν να γίνουν κοινωνικοί λειτουργοί είναι ζωτικής σημασίας για όσους ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη της κοινωνικής εργασίας ως επαγγέλματος. Τα κίνητρα των φοιτητών κοινωνικής εργασίας έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη μάθηση και την εφαρμογή επαγγελματικών γνώσεων: είναι πιθανό να παρέχουν συγκεκριμένες ευκαιρίες, καθώς και εμπόδια στη μάθησή τους.

Στο θεωρητικό μέρος η πτυχιακή εργασία περιλαμβάνει τα παρακάτω κεφάλαια:

- Κεφάλαιο Ι: Θεωρίες επαγγελματικής επιλογής: Όπου γίνεται σύντομη περιγραφή των κύριων θεωριών επαγγελματικής επιλογής
- Κεφάλαιο ΙΙ:Παράγοντες επιλογής επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού: Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφονται το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας, τα κίνητρα επιλογής του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού και τα ερευνητικά δεδομένα για αυτά καθώς και το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα

Η πτυχιακή εργασία περιλαμβάνει στο ερευνητικό μέρος περιλαμβάνει τα παρακάτω κεφάλαια:

- Μεθοδολογία έρευνας
- Ανάλυση αποτελεσμάτων
- Συζήτηση συμπερασμάτων

Μέρος Α΄: Θεωρητικό Μέρος

Κεφάλαιο Ι: 1. Θεωρίες Επαγγελματικής Επιλογής

1.1 Ταξινόμηση Θεωριών Επαγγελματικής Επιλογής και Ανάπτυξης

Ο όρος *επαγγελματική ανάπτυξη* αφορά στην εξελικτική πορεία του ανθρώπου σχετικά με τον προσανατολισμό του στο χώρο εργασίας καθώς και τις αποφάσεις που πρέπει να πάρει για το επάγγελμα ή τα επαγγέλματα που θέλει να εξασκήσει ή επιδιώκει. Όμως η είσοδος στο επάγγελμα δεν αποτελεί το αποτέλεσμα μιας στιγμιαίας απόφασης καθώς είναι μία μακροχρόνια αναπτυξιακή πορεία του ατόμου. Επισης ο όρος επαγγελματική ανάπτυξη αφορά την εξέλιξη της σταδιοδρομίας του ατόμου σε έναν συγκεκριμένο εργασιακό χώρο. Όσο αφορά τον όρο *επαγγελματική επιλογή* σημαίνει την επιλογή από ένα άτομο του επαγγέλματος που θα ασκήσει. Σε αντίθεση με τον όρο επαγγελματική προτίμηση ο οποίος και αφορά το προτιμώμενο επάγγελμα που το άτομο μπορεί να μην εξασκήσει για υποκειμενικούς ή και αντικειμενικούς λόγους (Καντάς,1991:1-2).Οι έννοιες της επαγγελματικής ανάπτυξης και επιλογής του ανθρώπου έχουν καίρια θέση στο τομέα της Επαγγελματικής Ψυχολογίας, της Συμβουλευτικής και του Προσανατολισμού, προσελκύοντας τα τελευταία χρόνια τους επιστήμονες οι οποίοι μελετούν τις θεωρίες επαγγελματικής επιλογής (Mourão, 2018).

Οι θεωρίες επαγγελματικής επιλογής και ανάπτυξης ταξινομούνται σε α) Ψυχολογικές Θεωρίες β) Κοινωνιολογικές Θεωρίες γ) Θεωρίες Κοινωνικής Μάθησης και δ) Σύγχρονες Θεωρίες

1.2 Ψυχολογικές Θεωρίες

Οι Θεωρίες Χαρακτηριστικών & Παραγόντων και η Διαφορική Ψυχολογία (F. Parsons, J. Holland),

Η θεωρία του Parsons (1900) για την επιλογή επαγγέλματος ορίζει ότι το κάθε άτομο πρέπει να έχει μία ξεκάθαρη εικόνα του εαυτού του, της προσωπικότητάς του, των ικανοτήτων του, των ενδιαφερόντων του, των φιλοδοξιών του, των αδυναμιών αλλά και των περιορισμών του αλλά και γνώση των προϋποθέσεων, των συνθηκών, των θετικών αλλά και των αρνητικών στοιχείων που μπορεί να περιβάλλουν την κάθε επιτυχία του. Επίσης το άτομο πρέπει να έχει επίγνωση της συσχέτισης η οποία εντοπίζεται ανάμεσα στα δύο αυτά στοιχεία. Ακόμη η σύνδεση των δεξιοτήτων, των ενδιαφερόντων, των αξιών, των επιτευγμάτων και γενικότερας της προσωπικότητας του κάθε ατόμου με τις απαιτήσεις, το περιβάλλον της εργασίας είναι σημαντικά κριτήρια στις θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης (Ireh, 1999).

Η θεωρία του Holland είναι από τις πιο διαδεδομένες και σε αυτή καταγράφονται έξι τύπους ανθρώπινης προσωπικότητας, (realistic, investigative, artistic, social, enterprising, conventional). Οι τύποι αυτοί είναι ο πρακτικός, ο ερευνητικός, ο καλλιτεχνικός, ο κοινωνικός, ο επιχειρηματικός και ο συμβατικός και με αυτούς κατηγοριοποιεί της προσωπικότητες ο Holland. Οι έξι αυτοί τύποι, συνδέονται και περιβάλλονται και από τα αντίστοιχα και ομώνυμα εργασιακά περιβάλλοντα ενώ σε αυτή τη θεωρία τονίζεται ότι κάθε άτομο μπορεί να εξασκήσει παραπάνω από ένα επαγγέλματα (Nauta, 2010). Σύμφωνα με το Holland το βασικό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης κοινωνίας είναι ότι αποτελείται από διαφορετικούς τύπους ατόμων οι οποίες και έχουν πολλές ομοιότητες καθώς και διαφορές στην εμφάνιση, τη χροιά της φωνής, τα ενδιαφέροντα, το χαρακτήρα, τις προτιμήσεις, τις κλίσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες αλλά και τα ταλέντα. Όμως κάθε άτομο έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του τα οποία δεν έχει άλλο με αποτέλεσμα κάθε άτομο να είναι ξεχωριστό. Κάθε άνθρωπος λοιπόν επιθυμεί να βρίσκεται στο κατάλληλο περιβάλλον που θα ενθαρρύνει την έκφραση της προσωπικότητάς του (Lamiell, 2003).

Οι Ψυχαναλυτικές - Ψυχοκοινωνικές Θεωρίες (Θεωρία της A. Roe)

Η θεωρία της προσωπικότητας της Anne Roe αναφέρει ότι ένα άτομο επιλέγει την καριέρα του με βάση την αλληλεπίδρασή του με τους γονείς του. ΗΑ. Roe θεωρούσε ότι ο τρόπος με τον οποίο ένα παιδί αλληλεπιδρά με τους γονείς του θα το οδηγούσε να ακολουθήσει είτε προσωποκεντρικές είτε μη προσωπικές δουλειές. Σύμφωνα με τη θεωρία της Roe υπάρχουν συγκεκριμένες προσωπικότητες ατόμων κατάλληλες για διαφορετικό επάγγελμα (Tiroetal., 2021).

Η Θεωρία της Κοινωνικής Μάθησης (J. Krumboltz)

Η θεωρία του JohnKrumboltz βασίζεται στον προγραμματισμό της σταδιοδρομίας του ατόμου. Η θεωρία αυτή αναφέρεται στην ανάγκη των ανθρώπων να ανταποκριθούν στις αλλαγές της ταχέως μεταβαλλόμενης αγοράς εργασίας. Η διαχείριση των μεταβάσεων της ζωής αποτελεί καίρια ικανότητα διαχείρισης της σταδιοδρομίας. Πυρήνας αυτής της θεωρίας είναι οι απρόβλεπτοι κοινωνικοί παράγοντες, τα τυχαία γεγονότα και οι περιβαλλοντικοί παράγοντες αποτελούν σημαντικές επιρροές στη ζωή των ατόμων (Mitchelletal., 1999).

Οι Εξελικτικές Θεωρίες (E. Ginzberg, D. Super, Axelrad & Herma)

Σύμφωνα με τις εξελικτικές θεωρίες η επαγγελματική συμπεριφορά του ατόμου αποτελεί μία διαδικασία ανάπτυξης, μια συνεχή, μακρόχρονη διαδικασία η οποία αρχίζει στην πρώιμη παιδική ηλικία και συμπληρώνεται μετά την επαγγελματική αποκατάσταση και προσαρμογή του ατόμου στην επαγγελματική ζωή (Savickas, 2002). Η διαδικασία της επαγγελματικής επιλογής

είναι στην ουσία ένας συμβιβασμός των προσωπικών επιθυμιών και των επιδιώξεων του ατόμου με την πραγματικότητα και τις πραγματικές συνθήκες της ζωής (Savickas, 1994). Σύμφωνα με τον Ginzberg (1984) η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου αποτελεί μία αέναη διαδικασία και διενεργείται σε όλη τη ζωή του ατόμου συνδέοντας την επαγγελματική ανάπτυξη με την επαγγελματική ικανοποίηση.

Σχετικά με τη θεωρία του Super(1953) οι άνθρωποι έχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα και ικανότητες. Τα προσωπικά χαρακτηριστικά κάθε ατόμου καθορίζουν την καταλληλοτητά του για το εκάστοτε επάγγελμα. Οι επαγγελματικές προτιμήσεις και ικανότητες κάθε ατόμου αλλά και η εικόνα για τον εαυτό του αλλάζει με την εμπειρία και το χρόνο. Επομένως η επαγγελματική επιλογή και προσαρμογή παρουσιάζονται ως μια αέναη διαδικασία (Super, 1992). Η διαδικασία αυτή συνοψίζεται σε μία αλληλουχία των «περιόδων ζωής»: Οι περίοδοι αυτή είναι η ανάπτυξη, η διερεύνηση, η δημιουργία, η συντήρηση και η παρακμή. Η φύση της επαγγελματικής ζωής ορίζεται από το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας του κάθε ανθρώπου, από τις νοητικές του ικανότητες, από τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του αλλά και τις ευκαιρίες οι οποίες του δίνονται (Darling-Hammondetal., 2019). .

Οι Θεωρίες Λήψης Απόφασης

Σύμφωνα με τους Tiedeman και O' Hara (1963), η διαδικασία ανάπτυξης σταδιοδρομίας καθώς και η λήψη απόφασης από το άτομο διεξάγεται σε δύο στάδια. Τα στάδια αυτά είναι : α) η προεπαγγελματική φάση ή περίοδο προπαρασκευής και β) τη φάση της υλοποίησης και προσαρμογής. Αναλυτικότερα στο πρώτο στάδιο περιλαμβάνονται η διαδικασία της διερεύνησης όπου το άτομο αναζητά πληροφορίες και τις εναλλακτικές επιλογές που έχει για την επαγγελματική του αποκατάσταση και η διαδικασία της αποκρυστάλλωσης, όπου τα άτομα θα επικεντρωθούν σε μια ομάδα ή περιοχή λύσεων (στο Jepsen&Grove, 1981).

Σύμφωνα με τον Harren (1979) η διαδικασία της λήψης μιας επαγγελματικής απόφασης περιλαμβάνει τέσσερα στάδια. Τα στάδια αυτά ειναι η γνώση που αφορά στη γνώση του εαυτού και του περιβάλλοντος από το άτομο, ο σχεδιασμός, που συνδέεται με τη μελέτη και την οργάνωση των βημάτων του ατόμου προς υλοποίηση, η δέσμευση που διαχωρίζεται σε λεκτική και πρακτική στοχεύοντας στην υλοποίηση της συγκεκριμένης απόφασης και η υλοποίηση, που αφορά στη λήψη του ενεργού ρόλου, με απώτερο σκοπό να μετατραπεί η απόφαση σε πραγματικότητα. Επίσης ο Harren (1979) αναφέρει τρεις τρόπους σύμφωνα με τους οποίους ο άνθρωπος λαμβάνει μια απόφαση σχετικά με την επαγγελματική πορεία του: ο ορθολογικός τρόπος λήψης απόφασης, ο διαισθητικός και ο εξαρτημένος τρόποςλήψης απόφασης Σύμφωνα με τον Hilton (1962) η ελάττωση της δυσαρμονίας ανάμεσα στις πεποιθήσεις ενός ατόμου και στο περιβάλλον του

αποτελούν τα καίρια κίνητρα για τη λήψη μιας επαγγελματικής απόφασης (στο Abubakaetal., 2019).

1.3 Κοινωνιολογικές Θεωρίες (K. Roberts)

Ο Roberts θεωρεί ότι οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν δυνατότητα επιλογής επαγγέλματος. Αντ' αυτού επιλέγονται ή ενεργούν ανάλογα με τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και όχι με βάση προδιαγεγραμμένο σχέδιο. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι «Η άποψη ότι οι νέοι άνθρωποι έχουν ελευθερία εκλογής και ότι μπορούν να επιλέξουν κάποιο επάγγελμα για τον εαυτό τους με βάση την προτίμησή τους, είναι πραγματικός μύθος. Δεν είναι η επιλογή αλλά η ευκαιρία που καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο οι νέοι άνθρωποι μπαίνουν στο χώρο της εργασίας» (Roberts, 1977, σελ.145).

Επομένως ο Roberts υποστηρίζει ότι η είσοδος στο επάγγελμα δεν θα καθοριστεί από τις φιλοδοξίες και τις προτιμήσεις του ατόμου. Οι παράγοντες οι οποίοι πιστεύει ότι επηρεάζουν τις ευκαιρίες του ατόμου είναι τα πρότυπα πρόσληψης σε διάφορα επαγγέλματα, οι μηχανισμοί εκπαιδευτικής επιλογής, το οικογενειακό υπόβαθρο καθώς και άλλοι κοινωνικούς παράγοντες (Roberts, 1977, σελ.145).

1.4 Θεωρίες Κοινωνικής Μάθησης

Η θεωρία κοινωνικής μάθησης για την επαγγελματική επιλογή περιγράφηκε από τον Krumboltz και τους συνεργάτες του (Krumboltz, Mitchell και Gelatt, 1975;Krumboltz, Mitchell και Jones, 1976;Krumboltz, 1979;Mitchell και Krumboltz, 1984).Αναλυτικότερα ο Krumboltz και οι συνεργάτες του υποστηρίζουν ότι υπάρχουν τέσσερις παραγοντες, οι οποίες επιδρούν στον καθορισμό της σταδιοδρομίας του ανθρώπου. Οι παράγοντες αυτοί είναι:

1. Οι Γενετικές καταβολές και οι Ειδικές ικανότητες για παράδειγμα το φύλο, η φυλή, τα σωματικά χαρακτηριστικά αλλά και η εμφάνιση, η ευφυΐα κλπ.

2. Οι Περιβαλλοντικές Συνθήκες και Γεγονότα για παράδειγμα η φύση και ο αριθμός ευκαιριών κατάρτισης και εργασίας, η κοινωνική πολιτική για την επιλογή εκπαιδευομένων και εργαζομένων, οι επιδράσεις της κοινότητας κλπ (Matthews, 2017).

3. Οι Εμπειρίες της Μάθησης: Συντελεστικές και Συνειρμικές. Αναλυτικότερα οι συντελεστικές εμπειρίες έχουν τρία συνθετικά στοιχεία: το ιστορικό του ατόμου (δηλαδή τις γενετικές καταβολές του, τις ειδικές ικανότητες και περιβαλλοντικές συνθήκες και γεγονότα αλλά και τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου προβλήματος) καθώς και τις συνέπειες (τις συμπεριφορικές αντιδράσεις στις οποίες συγκαταλέγονται γνωστικές και συναισθηματικές

αντιδράσεις, οι οποίες αφορούν στα αποτελέσματα της συμπεριφοράς και στις επιδράσεις στους άλλους ανθρώπους).

4. Οι Δεξιότητες Προσέγγισης Έργου: Οι δεξιότητες προσέγγισης έργου αφορούν στην αλληλεπίδραση των τριών προηγουμένων παραγόντων, οι οποίοι μπορούν να δημιουργήσουν ένα τέταρτο παράγοντα. Στον παράγοντα αυτό συγκαταλέγονται οι δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, οι επαγγελματικές συνήθειες, οι συναισθηματικές αντιδράσεις και οι γνωστικές διαδικασίες. Οι δεξιότητες αυτές συγκαταλέγονται σε κάθε νέο έργο ή πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζει το άτομο ενώ επηρεάζουν το αποτέλεσμα του έργου ή του προβλήματος (στο March, 1987).

1.5 Σύγχρονες Θεωρίες

Οι σύγχρονες, μεταμοντέρνες προσεγγίσεις για την επαγγελματική ανάπτυξη περιγράφουν τη τάση της σταδιοδρομίας να μεταπηδάει από τη γραμμικότητα και τη μονιμότητα, στην αστάθεια, την αβεβαιότητα και τις συχνές μεταβάσεις από το ένα εργασιακό περιβάλλον στο άλλο. Για παράδειγμα, η προσέγγιση του Χάους για τη Σταδιοδρομία αναφέρει ότι τα πλαίσια στα οποία αναπτύσσεται η σταδιοδρομία του κάθε ατόμου (δηλαδή στη αγορά εργασίας, στους οργανισμούς, στις κοινωνικές ομάδες) διαρκώς αλλάζουν. Συνεπώς τα άτομα είναι αναγκαίο να προετοιμάζονται για τις αλλαγές και να τις αξιοποιούν (Raksnysetal., 2015).

Η θεωρία Μάθησης για το Τυχαίο αυτή υποστηρίζει ότι τα άτομα είναι απαραίτητο να επενδύουν και στις απρόοπτες καταστάσεις. Οι καταστάσεις αυτές στον 21ο αιώνα είναι μάλλον ο κανόνας παρά η εξαίρεση. Επομένως η αξιοποίηση των τυχαίων γεγονότων (δηλαδή η «ετοιμότητα στο τυχαίο») είναι ικανή να βελτιώσει την προσωπική και επαγγελματική ζωή του ατόμου. Επίσης, τα άτομα είναι απαραίτητο να αναπτύσσουν πέντε αναγκαίες δεξιότητες σταδιοδρομίας. Οι δεξιότητες αυτές είναι: η περιέργεια, για την ανακάλυψη νέων μαθησιακών εμπειριών, η επιμονή με στόχο την επένδυση στους στόχους, η ευελιξία, ως ικανότητα προσαρμογής σε νέες καταστάσεις, η αισιοδοξία και η ικανότητα για να αναλάβει ρίσκο (Saint-Ulysse, 2017).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ: Παράγοντες επιλογής επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού.

2.1 ΤοΕπάγγελμα του Κοινωνικής Εργασίας

Σύμφωνα με τον διεθνή ορισμό της Κοινωνικής Εργασίας, όπως αποφασίστηκε από την Γενική Συνέλευση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Κοινωνικών Λειτουργών (International Association of Schools of Social Work) το 2014: «Το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας προωθεί την κοινωνική αλλαγή και ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, και την ενδυνάμωση και απελευθέρωση των ανθρώπων. Οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της συλλογικής ευθύνης και του σεβασμού της διαφορετικότητας είναι κεντρικής σημασίας για την κοινωνική εργασία, η οποία θεμελιώνεται από θεωρίες της κοινωνικής εργασίας, των κοινωνικών επιστημών και τη γηγενή γνώση».

Στη σημερινή εποχή η κοινωνική εργασία είναι ένα κοινωνικό επάγγελμα καθώς και εκπαιδευτικός κλάδος που αναγνωρίζει ότι υπάρχουν αλληλένδετοι ιστορικοί, κοινωνικοοικονομικοί, πολιτιστικοί, γεωγραφικοί, πολιτικοί και ιδιωτικοί παράγοντες, οι οποίοι λειτουργούν ως ευκαιρίες και/ή εμπόδια στην ανθρώπινη ευημερία και ανάπτυξη. Τα δομικά εμπόδια συμβάλλουν στη συνέχιση των ανισοτήτων, των διακρίσεων, της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης. Η ευαισθητοποίηση μέσω προβληματισμού σχετικά με τις δομικές πηγές καταπίεσης ή/και τα προνόμια συγκεκριμένων ομάδων του πληθυσμού, υποστηριζόμενα από κριτήρια όπως η φυλή, η τάξη, η γλώσσα, η θρησκεία, το φύλο, η αναπηρία, ο πολιτισμός και ο σεξουαλικός προσανατολισμός αποτελεί αντικείμενο της κοινωνικής εργασίας(Adamsetal., 2017)..

Η παρέμβαση του κοινωνικού λειτουργού καθοδηγείται από την απαίτηση πρόκλησης και αλλαγής των δομικών συνθηκών που συμβάλλουν στην κοινωνική αδικία, στον κοινωνικό αποκλεισμό και στην καταπίεση. Οι πρωτοβουλίες κοινωνικής αλλαγής αναγνωρίζουν τη θέση της ανθρώπινης δραστηριότητας στην προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής δικαιοσύνης. Το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού είναι εξίσου αφοσιωμένο στη διατήρηση της κοινωνικής σταθερότητας, εφόσον αυτή η σταθερότητα δεν περιθωριοποιεί, δεν αποκλείει ή δεν καταπιέζει μια επιλεγμένη ομάδα ατόμων (Adamsetal., 2017).

Το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού αποτελεί καθιερωμένο επάγγελμα με παράδοση, νομοθετική κατοχύρωση και θεσμοθετημένες θέσεις εργασίας. Το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού είναι διεθνώς αναγνωρισμένο. Στην Ελλάδα είναι θεσμικά κατοχυρωμένο (Επαγγελματικά Δικαιώματα Π.Δ. 50/ΦΕΚ 23, 26.1.1989, Άσκηση Επαγγέλματος Κοινωνικού Λειτουργού Π.Δ 23/ΦΕΚ 6, 30-1-1992).Οι πτυχιούχοι εργάζονται σε ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο) ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Ενδεικτικά, εργάζονται:

- Σε Προνοιακά Προγράμματα (Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας, Προγράμματα Παιδικής Προστασίας, Προγράμματα για ηλικιωμένα, Προγράμματα για ανάπηρα άτομα)
- Στον τομέα της Υγείας–Ψυχικής Υγείας (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας – Ψυχικής Υγείας)
- Στον Τομέα της Εκπαίδευσης (Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Σχολεία)
- Στον Τομέα της Παραβατικότητας (Κοινωνικές Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων, Κοινωνικές Υπηρεσίες Φυλακών)
- Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων κ.α)
- Στον τομέα της Κοινωνικής Ασφάλισης
- Στον τομέα Επαγγελματικού Προσανατολισμού-Εργασίας (Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ κ.α)
- Σε Μονάδες Απεξάρτησης
- Σε Υπηρεσίες που εργάζονται κατά της βίας, της κακοποίησης και παραμέλησης παιδιών, εφήβων και ενηλίκων
- Σε Συμβουλευτικά Κέντρα
- Σε Υπηρεσίες για Μετανάστες – Πρόσφυγες

Διάγραμμα 1: Οι Ρόλοι του Κοινωνικού Λειτουργού

(https://socialworkerskills.com/what-is-social-work/)

2.2 Κίνητρα που επηρεάζουν την Επιλογή του Επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού-Ερευνητικά δεδομένα

ΟιBreen&Lindsay (2002) ανέπτυξανέναπλαίσιοκινήτρωνόσοναφοράτηδιαδικασία (εσωτερικά κίνητρα) καιτοαποτέλεσμα (εξωτερικάκίνητρα). Οι Cosman-RossandHiatt-Michael (2005) αναφέρουν, από μια μελέτη κινήτρων ενηλίκων μαθητών, ότι εσωτερικά κίνητρα όπως η αυτοεκτίμηση και η ικανοποίηση, είναι πιο σημαντικά από τα εξωτερικά κίνητρα, όπως καλύτερες ανταμοιβές και η σταδιοδρομία. Ωστόσο, άλλα στοιχεία του Ηνωμένου Βασιλείου υποστηρίζουν αύξηση της εστίασης στα εργαλειακά κίνητρα, εν μέρει, τουλάχιστον, λόγω της μεγαλύτερης προσωπικής και οικονομικής επένδυσης που απαιτείται από μεμονωμένους φοιτητές και τις οικογένειές τους.

Υπάρχει μια μακροχρόνια συζήτηση σχετικά με το βαθμό στον οποίο τα άτομα επηρεάζονται από κίνητρα για να επιλέξουν το επάγγελμα του/της κοινωνικού λειτουργού. Τα κίνητρα αυτά μπορεί να είναι προσωπικές εμπειρίες καθώς και επαγγελματικοί ή πολιτικοί προβληματισμοί. Ωστόσο, πολιτική ή τα κίνητρα για την επίτευξη της «κοινωνικής δικαιοσύνης» μέσω από την άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού σε πολλές χώρες θεωρούνται ολοένα και πιο σημαντικά. Η τάση έχει στραφεί προς μια προσέγγιση προσανατολισμένη στην υποστήριξη ατόμων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες για να ξεπεράσουν μεμονωμένα προβλήματα (Martindaleetal., 2017).

Ο Gilligan (2007) θεωρεί ότι οι μαθητές/μαθήτριες έχουν κίνητρα και αντιλήψεις που προέρχονται από τα κυρίαρχα πολιτισμικά «πλαίσια», ή εσωτερικευμένους τρόπους θέασης του κόσμου, οι οποίοι γίνονται όλο και περισσότερο ατομικοί για κάθε ένα άτομο. Επίσης οι Marsh και Triseliotis (1996) υποστηρίζουν ότι τα αλτρουιστικά και τα κίνητρα σταδιοδρομίας μπορεί να συνυπάρχουν. Συνεπώς η κοινωνική εργασία προσφέρει τη διπλή δυνατότητα μιας «σταδιοδρομίας με νόημα» η οποία συμβάλλει επίσης στην «ευημερία της κοινωνίας». Επίσης οι αναφερόμενοι επιστήμονες υποστηρίζουν ότι η ιδέα του κινήτρου αποτελείται από ένα σύνθετο μείγμα προσωπικών, ιδεαλιστικών και επαγγελματικών προθέσεων (Εικόνα 2) .

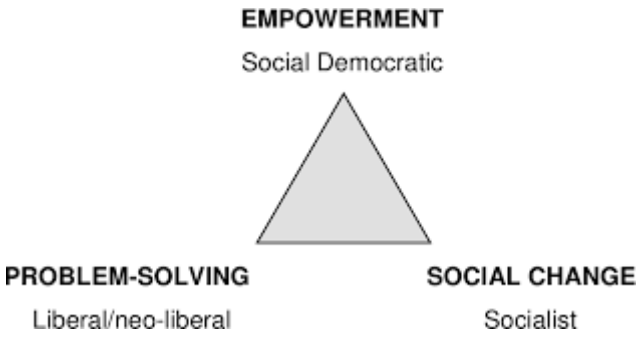

Εικόνα 2: Κίνητρα για Επιλογή Επαγγέλματος Κοινωνικού Λειτουργού

(Price, 2014)

Σύμφωνα με μια έρευνα των Burgess-Wilkerson (2019) σχεδόν τα τρία τέταρτα των μελλοντικών εργαζομένων/φοιτητών θέλουν μια δουλειά η οποία θα έχει σημασία. Συνήθως, όσοι αισθάνονται ότι η δουλειά τους έχει νόημα είναι πιο παραγωγικοί και αφοσιωμένοι στην εργασία τους και νιώθουν πιο ικανοποιημένοι. Το κίνητρο αυτό είναι βασικό για την επιλογή επαγγέλματος από τους φοιτητές της κοινωνικής εργασίας. Ένας από τους καλύτερους τρόπους για να αισθανθούν τα άτομα ότι η δουλειά τους έχει σημασία είναι να κάνουν τη διαφορά στις ζωές των άλλων ανθρώπων αλλάζοντάς τες.

Επίσης, αρκετές δημοσιεύσεις αναφέρουν τον/την κοινωνικό λειτουργό μεταξύ των 10 πιο σημαντικών θέσεων εργασίας που μπορεί να επιλέξει ένα φοιτητής/φοιτήτρια. Αναλυτικότερα οι κοινωνικοί λειτουργοί αντιμετωπίζουν άμεσα τα προβλήματα των ανθρώπων και προσπαθούν να κάνουν ότι μπορούν για να βοηθήσουν. Οι κοινωνικοί λειτουργοί επικεντρώνονται σε ποικίλους τομείς που επηρεάζουν τα άτομα, όπως η ψυχική υγεία, η εξάρτηση από ουσίες, η κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη, οι οικογενειακές υπηρεσίες και πολλά άλλα. Ο/η κοινωνικός λειτουργός, είναι πιθανό να αλλάξει τη ζωή κάποιου άλλου ατόμου, συμβάλλοντας στην ευημερία του ατόμου αλλά και στη δική του ηθική ικανοποίηση (Sarwatayetal., 2021).

Οι Urbonienė & Leliūgienė (2004) αναφέρουν ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες που οποίοι επιλέγουν το επάγγελμα του/της κοινωνικού λειτουργού έχουν συγκεκριμένο προσανατολισμό. Τα αλτρουιστικά κίνητρα κυριαρχούν στην επιλογή των φοιτητών στην επιλογή του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού. Επίσης τα κίνητρα των φοιτητών/φοιτητριών για την επιλογή του επαγγέλματος μπορεί να είναι και προσωπικά ή περιβαλλοντικά. Ο Waterman (2002) υποστηρίζει ότι ο αλτρουισμός είναι ένα πολύ κοινό χαρακτηριστικό μεταξύ των κοινωνικών λειτουργών καθώς και η ανάγκη βοήθειας των υπόλοιπων. Πολλοί ερευνητές θεωρούν ότι οι φοιτητές /φοιτήτριες επιλέγουν το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού έχοντας ως κίνητρο την κάλυψη των ελλειμμάτων των άλλων ατόμων (Cowger, 1994; Karoll, 2011). Τα ελλείμματα αυτά μπορεί να καθιστούν τα άτομα αβοήθητα. Οι κοινωνικοί λειτουργοί προσπαθούν να καλύψουν τα ελλείμματα των ατόμων δείχνοντας τους τον τρόπο και εισπράττοντας την ηθική ικανοποίηση (Trivedi, 2006).

Αρκετές έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε διεθνές επίπεδο για τη διερεύνηση των κινήτρων επαγγελματικής επιλογής των φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας αναδεικνύουν τη διάθεση προσφοράς βοήθειας ως κυρίαρχο κίνητρο. Φαίνεται ότι η πλειοψηφία επιλέγει την

Κοινωνική Εργασία για να βοηθήσει ανθρώπους που βρίσκονται σε ανάγκη να βελτιώσουν τη ζωή τους (Campanini & Facchini, 2013; Facchini & Tonon Giraldo, 2012; Hackett, Kuronen, Matthies & Kresal, 2003; Rackauskiene, Kasnauskiene & Virbaliene, 2013; Toros & Medar, 2015) και για να παράσχει προστασία σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες (Daniel, 2011; Freund, Blit-Cohen & Dehan, 2013; Whitaker, 2008 στο Σιδερης,2017).

Διαφαίνεται επίσης πως οι φοιτητές/φοιτήτριες δίνουν μικρότερη αξία σε εξωγενή κίνητρα όπως είναι οι οικονομικές απολαβές (Campanini & Facchini, 2013; Marsh, 1988; Papadaki, 2001), το κοινωνικό κύρος (Furness, 2007; Hanson & McGullagh, 1995), η επαγγελματική αποκατάσταση (Campanini & Facchini, 2013; Furness, 2007) και η απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Freund, Blit-Cohen, Cohen & Dehan, 2013; Liedgren & Elvhage, 2015 στο Σιδέρης,2017)

Επίσης η έρευνα των Stevensetal., (2010) αναφέρει πληθώρα κινήτρων στην επιλογή του επαγγέλματος του/της κοινωνικού λειτουργού. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες επιλέγουν το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού για να βοηθήσουν τον κόσμο, να βελτιώσουν τη ζωή των συνανθρώπων τους, να συμβάλουν στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης κ.α (βλ. Πίνακας 1)

Πίνακας1: Κίνητρα Φοιτητών για Επιλογή του Επαγγέλματος του Κοινωνικού Λειτουργού (Stevensetal., 2010)

	2004/5		2005/6		2006/7	
	N	%	*N*	%	*N*	%
Helping individuals to improve the quality of their own lives	390	*89*	1235	*91*	691	*86*
Interesting, stimulating work	318	*73*	1051	*77*	600	*74*
Personal ability to get on with people	309	*71*	1008	*74*	589	*73*
Wish to tackle injustice and inequalities in society	297	*68*	990	*73*	566	*70*
Variety of work day to day	287	*66*	934	*69*	533	*66*
Good career prospects	220	*50*	784	*58*	540	*67*
Working in a team	219	*50*	690	*51*	407	*50*
High job satisfaction	188	*43*	670	*49*	400	*50*
Especially suitable career for someone with life experiences like mine	159	*36*	510	*37*	273	*34*
Being able to exercise individual responsibility for making my own decisions	148	*34*	491	*36*	319	*40*
Encouragement from family or friends	126	*29*	409	*30*	250	*31*
Opportunities for flexible working patterns	112	*26*	368	*27*	223	*28*
Well paid jobs	93	*21*	368	*27*	241	*30*
Total number of students[a]	437		1362		807	

[a]Numbers and percentages do not sum because students were given the option of choosing more than one answer

Ακόμα η έρευνα τωνLiedgren&Elvhage (2015) αναφέρει παρόμοια ευρήματα. Στην έρευνα έλαβαν μέρος 243 φοιτητές/φοιτήτριες Κοινωνικής Εργασίας στη Σουηδία, που απάντησαν σε ερωτηματολόγια για τα κίνητρα επιλογής και ποιο θεωρούσαν το πιο βασικό κίνητρο. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι τα κύρια κίνητρα επιλογής του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας ήταν η βελτίωση της ζωής των ανθρώπων και η προστασία των ευάλωτων ατόμων .

Αποτελέσματα ερευνών στις Η.Π.Α. και σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης σχετικά με τους παράγοντες που επηρεάζουν τους φοιτητές/φοιτήτριες των Σχολών Κοινωνικής Εργασίας στην επιλογή του συγκεκριμένου επαγγέλματος έχουν εστιάσει στο θέμα των προσωπικών αξιών, στην ύπαρξη τραυματικών εμπειριών στην οικογένεια προέλευσης των κοινωνικών λειτουργών ή σε δημογραφικούς παράγοντες. Παράλληλα στις έρευνες αυτές αναφέρονται ότι η κοινωνική τάξη στην οποία ανήκει το άτομο παίζει καθοριστικό ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος του/της κοινωνικού λειτουργού.

Δεν έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη διερεύνηση του ρόλου των δομικών παραγόντων στην επιλογή του επαγγέλματος. Αναλυτικότερα οι Golden et al., (1972)(στο Yael Enoch, 1988) αναφέρουν ότι το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού επιλέγεται με μεγαλύτερη συχνότητα από άτομα χαμηλότερων κοινωνικο-οικονομικών τάξεων σε σύγκριση με άλλες σχολές. Ακόμα όσο

αφορά τους δημογραφικούς παράγοντες το φύλο αποτελεί βασικό παράγοντα για την επιλογή του επαγγελματίες της κοινωνικής εργασίας. Οι γυναίκες τείνουν να επιλέγουν σε μεγαλύτερη συχνότητα από τους άνδρες το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού. Αν και ο αριθμός των ανδρών που ασκούν το επάγγελμα αυτό έχει αυξηθεί η κοινωνική αντίληψη για την επιλογή ενός επαγγέλματος φροντίδας όπως του κοινωνικού λειτουργού δρα αποτρεπτικά για την επιλογή του από τους άνδρες (Dominelli, 1997). Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι στην πλειοψηφία τους οι κοινωνικοί λειτουργοί έχουν προέλθει από αστικές περιοχές και είναι λευκοί (Council on Social Work Education,1989; Golden, PinsandJones, 1972; Pins, 1963 στοBlacketal., 1993).

Επίσης τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο του Durham, UK, Πανεπιστήμιο Jyväskylä, Φινλανδία, Πανεπιστήμιο της Λιουμπλιάνας, Σλοβενία, και Magdeburg-Stendal University of Applied Sciences, Γερμανία) συνεργάστηκαν στα πλαίσια του Προγράμματος Erasmus (2001–03) με σκοπό να ενισχύσουν την ευρωπαϊκή διάσταση στα προγράμματα εκπαίδευσης κοινωνικής εργασίας. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι οι γυναίκες επιλέγουν κυρίως το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού (81,6%) με κύρια κίνητρα την ανάγκη φροντίδας των ατόμων που έχουν ανάγκη, δηλαδή αλτρουιστικά κίνητρα (Hackettetal., 2003).Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Ιταλία το 2005 σε φοιτητές/φοιτήτριες κοινωνικής εργασίας έδειξε ότι στην Ιταλία η πλειοψηφία ήταν γυναίκες (ποσοστό 90% ήταν γυναίκες μεσαία τάξης (Campanini&Facchini, 2013).

Άλλη μια ενδιαφέρουσα έρευνα είναι των Σιδέρη, Τσίφλικα. & Μανιαδάκη (2017). Η έρευνα είχε ως στόχο να αναδείξει τα κίνητρα που είχαν οι φοιτητές/φοιτήτριες Κοινωνικής Εργασίας όσον αφορά στην επιλογή επαγγέλματος. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Αθήνας σε ένα δείγμα που αποτελείτο από 120 πρωτοετείς φοιτητές. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες Κοινωνικής Εργασίας ανέφεραν ως σημαντικότερα κίνητρα επιλογής επαγγέλματος το ενδιαφέρον τους για τον άνθρωπο και τη διάθεσή τους για προσφορά βοήθειας. Στην πλειοψηφία τους, επηρεάστηκαν κυρίως από ενδογενή κίνητρα, όπως η επιθυμία να καταφέρουν κάτι σημαντικό στη ζωή τους, η προσωπική ανάπτυξη, η ικανοποίηση από την άσκηση του επαγγέλματος, η ταύτιση με τις αξίες της Κοινωνικής Εργασίας και η συμβατότητα της προσωπικότητάς τους με τον επαγγελματικό ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού. Από τα εξωτερικά κίνητρα, ως σημαντικότερα αναδεικνύονται η απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και η προσδοκία επαγγελματικής αποκατάστασης μέσα από την Κοινωνική Εργασία. Οι τρέχουσες κοινωνικές συνθήκες και η οικονομική κατάσταση των φοιτητών επηρέασαν την επιλογή τους. Παρότι οι περισσότεροι φοιτητές δεν είχαν την Κοινωνική Εργασία ως πρώτη επιλογή, η πλειοψηφία εκδήλωσε την πρόθεση να ασκήσει το επάγγελμα

μελλοντικά. Αρκετοί φοιτητές παρουσίασαν αρχικό ενδιαφέρον για φοίτηση στο Τμήμα Ψυχολογίας.

2.3 Το Εκπαιδευτικό Σύστημα

Οι Stevensetal., (2010) αναφέρουν ότι η εκπαιδευτική πολιτική κατά την προηγούμενη δεκαετία έχει τονίσει τη σύνδεση μεταξύ τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και εθνικής ευημερίας και ανταγωνιστικότητας. Συνεπώς τα προσωπικά κίνητρα για την απόκτηση πτυχίων μπορεί να αντικατοπτρίζουν διάφορες κοινωνικές απόψεις και πολιτικές στόχων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση και επηρεάζονται σαφώς από τις πολιτικές της χρηματοδότησης (Stevensetal., 2010).

Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα έδειξε τη επίδραση δομικών παραγόντων (κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και δημογραφικά χαρακτηριστικά των φοιτητών/φοιτητριών) αλλά και *την επίδραση του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω των πανελληνίων εξετάσεων)* που επηρέασαν την «επιλογή» του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας (Papadaki, 2001). Διερευνήθηκαν τα κίνητρα επιλογής του επαγγέλματος της Κοιν. Εργασίας και οι παράγοντες που επηρέαζαν την επιλογή αποφοίτησης σε ενεργούς φοιτητές/φοιτήτριες σε ένα από τα τρία Τμήματα Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα. Τα ευρήματα έδειξαν ότι το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο των φοιτητών/φοιτητριών και η δομή του εκπαιδευτικού συστήματος έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή τους να αποφοιτήσουν από την κοινωνική εργασία. Οι φοιτητές/φοιτήτριες αξιολόγησαν επίσης σε μεγάλο βαθμό τις ενδογενείς αξίες της εργασίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας αντικρούουν απόψεις που τονίζουν την ελεύθερη επιλογή του επαγγέλματος. Είναι εμφανές ότι δομικοί παράγοντες περιόριζαν η συνέβαλαν στη διαμόρφωση αυτής της επιλογής, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μόνον εξωτερικοί δομικοί παράγοντες καθόριζαν τελικά τις επιλογές των φοιτητών/φοιτητριών. Στην διαδικασία της επαγγελματικής τους επιλογής, το διαφορετικό κοινωνικό περιβάλλον και κοινωνική τάξη καθώς και το φύλο σε συνδυασμό με τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού συστήματος, επηρέασε την αντίληψη των υποψήφιων σχετικά με ποιο επάγγελμα είναι τελικά κατάλληλο, αλλά και προσβάσιμο σε αυτούς. Η υψηλή αξία που αποδίδεται στην ανώτατη εκπαίδευση είναι ένας σημαντικός παράγοντας που επηρέασε την αντίληψη των φοιτητών. Οι φοιτητές/φοιτήτριες, χρησιμοποιούσαν μια σειρά στρατηγικών ώστε να εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (π.χ. προετοιμασία για τις πανελλήνιες εισαγωγικές εξετάσεις, ιεράρχηση των σχολών στο μηχανογραφικό κλπ). Αποτέλεσμα αυτών των στρατηγικών ήταν η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, που μπορεί να ήταν ή να μην ήταν αυτό που ουσιαστικά

επιθυμούσαν(Papadaki, 2001). Επίσης σύμφωνα με την έρευνα είναι των Σιδέρη, Τσίφλικα. & Μανιαδάκη (2017)ως ένα από τα σημαντικότερα κίνητρα των φοιτητών/φοιτητριών αναδεικνύεται η απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα εξακολουθεί να υπάρχει το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω των πανελληνίων εξετάσεων. Πρόσφατες αλλαγές έγιναν με το Νόμο 4777/2021 « Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις».Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει τις παρακάτω ρυθμίσεις σχετικά με την εισαγωγή στα ΑΕΙ και τη φοίτηση σε αυτά:

Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής

Με το νομοσχέδιο θεσπίζεται Ελάχιστη Βάση Εισαγωγής (ΕΒΕ) στα πανεπιστημιακά τμήματα Ο συντελεστής της ΕΒΕ για κάθε σχολή, ή τμήμα καθορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου έπειτα από πρόταση της κάθε σχολής, τμήματος.Ειδικότερα, η ΕΒΕ θα διαμορφώνεται ενιαία από τον μέσο όρο των μέσων όρων των βαθμολογικών επιδόσεων των υποψηφίων στα τέσσερα πανελλαδικά εξεταζόμενα μαθήματα ανά επιστημονικό πεδίο. Ο μέσος αυτός όρος θα πολλαπλασιάζεται με συντελεστή που θα έχει αποφασιστεί από τα ιδρύματα εισαγωγής

Αλλαγές στο Μηχανογραφικό

Η κατάθεση του Μηχανογραφικού Δελτίου έχει δύο φάσεις. Στην Α' φάση οι υποψήφιοι συμπληρώνουν το μηχανογραφικό δελτίο με συγκεκριμένο αριθμό επιλογών. Μετά την ανακοίνωση των επιτυχόντων της Α' φάσης, οι μη εισαχθέντες θα συμμετέχουν στη Β φάση, κατά την οποία οι επιλογές τους θα περιλαμβάνουν όσα τμήματα εξακολουθούν να έχουν κενές θέσεις από την Α' φάση, χωρίς περιορισμό αριθμού επιλογών, εφόσον επιτυγχάνεται η καθορισμένη ΕΒΕ κάθε τμήματος.

Όριο Φοίτησης

Θεσπίζεται ανώτατη χρονική διάρκεια φοίτησης. Αναλυτικότερα, το όριο φοίτησης καθορίζεται ως εξής: Στα 4ετή προπτυχιακά προγράμματα σπουδών, συν 2 έτη. Στα προγράμματα σπουδών στα οποία ο ελάχιστος χρόνος υπερβαίνει τα 4 έτη, συν 3 έτη.

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητή η ανάγκη για περεταίρω έρευνα των κινήτρων σύμφωνα με τα οποία οι φοιτητές/φοιτήτριες επιλέγουν επάγγελματου κοινωνικού λειτουργού.

ΜΕΡΟΣ Β

Μεθοδολογία έρευνας

Σκοπός της μελέτης

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΕΛΜΕΠΑ επιλέγουν το εν λόγω επάγγελμα, να διερευνηθούν τα κίνητρα επαγγελματικής επιλογής τους και ο τρόπος εισαγωγής τους.

Διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων

Τα ερευνητικά ερωτήματα στα οποία καλούμαστε να απαντήσουμε μέσα από την σχεδιαζόμενη ερευνητική εργασία είναι τα ακόλουθα:

1. Ποια είναι τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και το κοινωνικό-οικονομικό στάτους των οικογενειών των φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας ;
2. Ποιος είναι ο τρόπος εισαγωγής και ποια η πρόθεση των φοιτητών/φοιτητριών να σπουδάσουν ή να εγκαταλείψουν το Τμήμα Κοιν. Εργασίας.
3. Ποιοι παράγοντες-κριτήρια επηρέασαν την απόφαση τους να επιλέξουν το Τμήμα Κοιν. Εργασίας. Θεωρούν την επιλογή τους ως τυχαία;
4. Η πανεπιστημιοποίηση του Τμήματος Κ.Ε του ΕΛΜΕΠΑ επηρέασε την επιλογή τους να δηλώσουν το Τμήμα Κοιν. Εργασίας;
5. Ποιος είναι ο προσανατολισμός των προσωπικών αξιών τους (ενδογενή-εξωγενή κίνητρα εργασίας)
6. Ποια ήταν οι προσδοκίες της οικογένειας τους και η τωρινή στάση όσον αφορά στη φοίτηση τους στο Τμήμα Κοιν. Εργασίας.

*Μέθοδος έρευνας:*Πραγματοποιήθηκε ποσοτική έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίων Η ποσοτική έρευνα είναι η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης αριθμητικών δεδομένων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βρει μοτίβα και μέσους όρους, να κάνει προβλέψεις, να ελέγξει τις αιτιώδεις σχέσεις και να γενικεύσει αποτελέσματα σε ευρύτερους πληθυσμούς. Η ποσοτική έρευνα είναι η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης αριθμητικών δεδομένων. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βρει μοτίβα και μέσους όρους, να κάνει προβλέψεις, να ελέγξει τις αιτιώδεις σχέσεις και να γενικεύσει αποτελέσματα σε ευρύτερους πληθυσμούς (Watson, 2015).

*Εργαλείο έρευνας:*Δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο που βασισθηκε σε ερωτηματολόγια που έχουν αξιοποιηθεί σε προηγούμενες έρευνες (Papadaki, V. (2001). Studying social work: Choice or

compromise? Students' views in a social work school in Greece. SocialWorkEducation, 20 (1), pp.137-147 και Σιδέρης Σ., Τσίφλικας Γ. & Μανιαδάκη Κ. (2017) Κίνητρα επιλογής επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού, Κοινωνική Εργασία, τεύχος 128).Η συλλογή των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε δια ζώσης μετά τη λήξη μαθημάτων, στα οποία συμμετείχαν οι πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες.

Δείγμα έρευνας: Πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες Τμ. Κοιν. Εργασίας ΕΛΜΕΠΑ που εισήχθησαν στο Τμήμα μέσω πανελλαδικών εξετάσεων, ειδικών κατηγοριών και κατατακτήριων εξετάσεων

Ανάλυση αποτελεσμάτων: Τα αποτελέσματα θα παρουσιαστούν με τη μορφή διαγραμμάτων τα οποία θα πραγματοποιηθούν με τη βοήθεια των προγραμμάτων SPSS και excel.

Ηθικά ζητήματα: Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα ενημερώθηκαν ότι θα τηρηθεί η ανωνυμία και ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν κατά την εκπόνηση της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για αυτόν τον σκοπό.

Αποτελέσματα

Σε αυτή την συμμετείχαν 80 φοιτητές/φοιτήτριες του τμήματος Κοινωνικής εργασίας. Η πλειοψηφία ήταν γυναίκες (N=43, 53.8%) και το 46.3% αυτών ήταν άντρες.

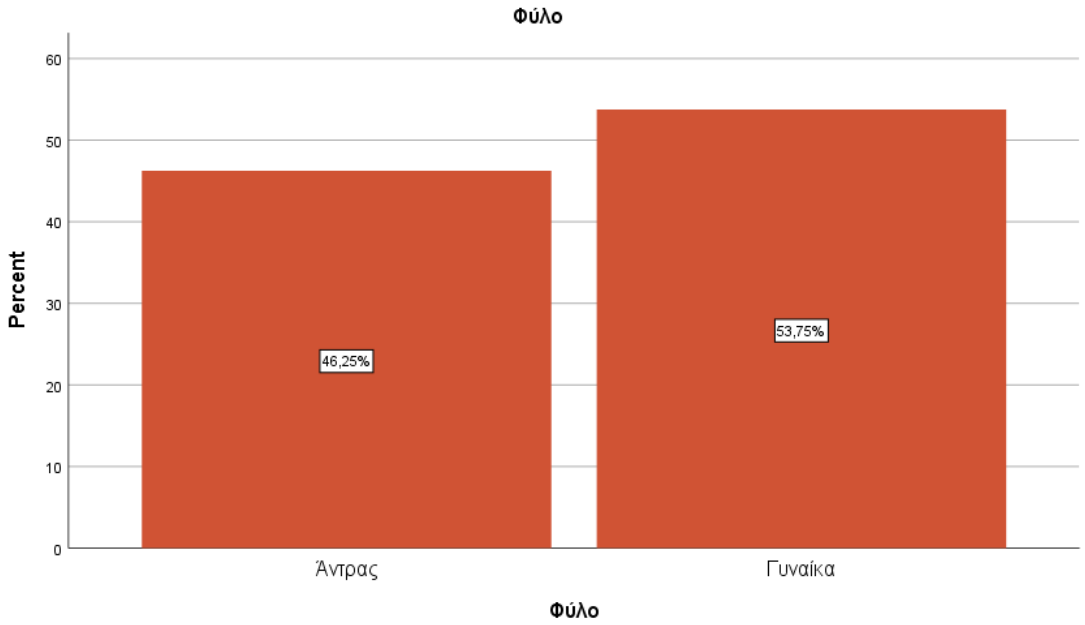

Διάγραμμα 1: Φύλο

Από το διάγραμμα 2 προκύπτει ότι οι περισσότεροι φοιτητές/φοιτήτριες είχαν ηλικία από 18 – 21 ετών (N=56, 70%). Το 22.5% των συμμετεχόντων είχαν ηλικία από 22 – 25 ετών και το 7.5% αυτών είχαν ηλικία από 30 ετών και πάνω.

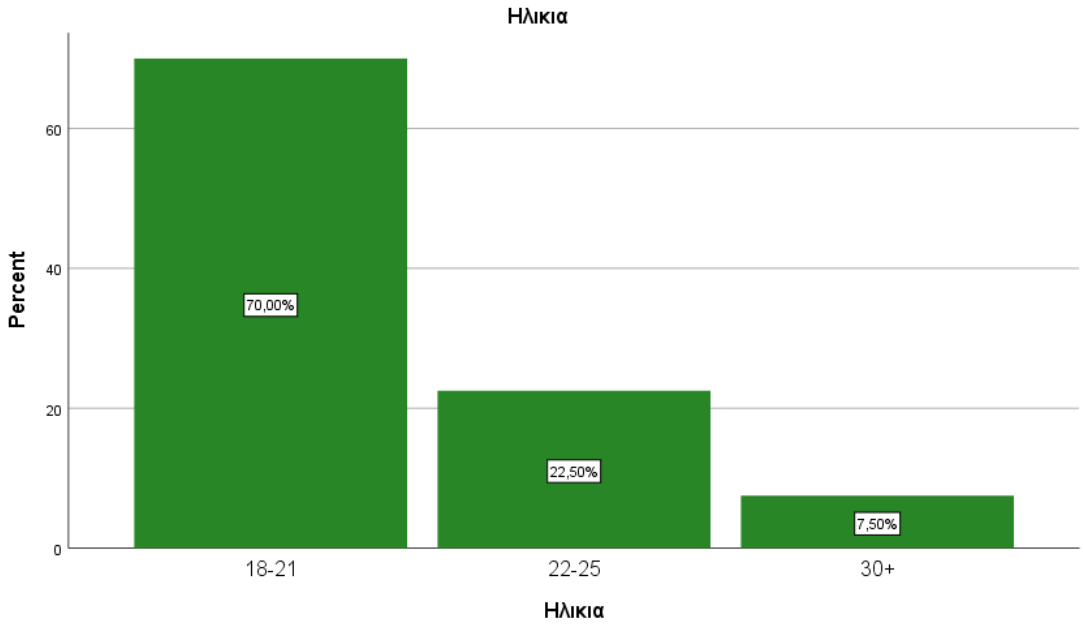

Διάγραμμα 2: Ηλικία

Όλοι οι συμμετέχοντες ήταν φοιτητές/φοιτήτριες του πρώτου έτους. Ακόμα από το διάγραμμα 3 προκύπτει ότι ποσοστό 38% (N=30) έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε πόλη ως 10.000 κατοίκους, το 20.3% έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε Αθήνα – Θεσσαλονίκη, το 16.5% αυτών έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε πόλη πάνω από 50.000, το 13.9% αυτών έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε χωριό ως 2000 κατοίκους και το 11.4% αυτών έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε πόλη ως 50.000.

Διάγραμμα 3: Περιοχή διαμονής τα περισσότερα χρόνια της ζωής τους

Στον πίνακα 1 παρουσιάζεται το μορφωτικό επίπεδο των γονέων των ερωτώμενων. Από τον πίνακα 1 προκύπτει ότι οι περισσότεροι φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν ότι ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Λυκείου ή ΤΕΕ (N=31, 38.8%), ενώ η μητέρα τους είναι απόφοιτη Γυμνασίου (N=34, 42.5%).

Πίνακας 1: Μορφωτικό επίπεδο γονέων των ερωτώμενων

	Μορφωτικό επίπεδο πατέρα		**Μορφωτικό επίπεδο μητέρας**	
	Συχνότητα	*Ποσοστό*	*Συχνότητα*	*Ποσοστό*
Καμία τάξη δημοτικού	6	7.5%	3	3.8%
Λίγες τάξεις δημοτικού	13	16.3%	13	16.3%
Απόφοιτος δημοτικού	12	15%	11	13.8%
Απόφοιτος Γυμνασίου	9	11.3%	**34**	**42.5%**
Απόφοιτος λυκείου ή ΤΕΕ	**31**	**38.8%**	12	15%
Απόφοιτος ΑΕΙ	9	11.3%	6	7.5%

Στον πίνακα 2 παρουσιάζεται η κύρια απασχόληση των γονέων των ερωτώμενων. Από τον πίνακα 2 προκύπτει ότι οι περισσότεροι/ες δήλωσαν πως ο πατέρας τους απασχολείται ως κατώτερο

στέλεχος ιδιωτικού τομέα (N=19, 23.8%) και ως ελεύθερος επαγγελματίας σε επιστημονικά, καλλιτεχνικά επαγγέλματα (N=19, 23.8%). Ενώ οι περισσότερες μητέρες των ερωτώμενων απασχολούνται ως μικροέμποροι και βιοτέχνες (N=28,35%).

Πίνακας 2: Κύρια απασχόληση των γονέων των συμμετεχόντων

	Κύρια απασχόληση πατέρα		**Κύρια απασχόληση μητέρας**	
	Συχνότητα	*Ποσοστό*	*Συχνότητα*	*Ποσοστό*
Ανώτερα διευθυντικά στελέχη δημοσίου τομέα	3	3.8%	0	0%
Ανώτερα διευθυντικά στελέχη ιδιωτικού τομέα	2	2.5%	3	3.8%
Μεσαία στελέχη δημοσίου τομέα	16	20%	7	8.8%
Μεσαία στελέχη ιδιωτικού τομέα	1	1.3%	2	2.5%
Κατώτερα στελέχη δημοσίου τομέα	3	3.8%	1	1.3%
Κατώτερα στελέχη ιδιωτικού τομέα	**19**	**23.8%**	6	7.5%
Ελεύθεροι επαγγελματίες σε επιστημονικά, καλλιτεχνικά επαγγέλματα	**19**	**23.8%**	12	15%
Έμποροι, βιομήχανοι, επιχειρηματίες	6	7.5%	1	1.3%
Μικροέμποροι, βιοτέχνες	2	2.5%	**28**	**35%**
Γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αλιείς	0	0%	0	0%
Ανειδίκευτοι εργάτες	6	7.5%	1	1.3%
Εξειδικευμένοι εργάτες	0	0%	7	8.8%
Άνεργοι	3	3.8%	6	7.5%
Οικιακή απασχόληση	0	0%	6	7.5%

Από το διάγραμμα 4 προκύπτει ότι οι περισσότεροι/ες εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω Πανελληνίων εξετάσεων από το γενικό λύκειο (N=43, 53.8%). Το 22.5% εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω Πανελλήνιών εξετάσεων από το ενιαίο λύκειο, το 18.8% αυτών εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω κατατακτήριων εξετάσεων, το 3.8% αυτών εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω Πανελλήνιών εξετάσεων από το ΤΕΕ και το 1.3% αυτών εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας με άλλο τρόπο.

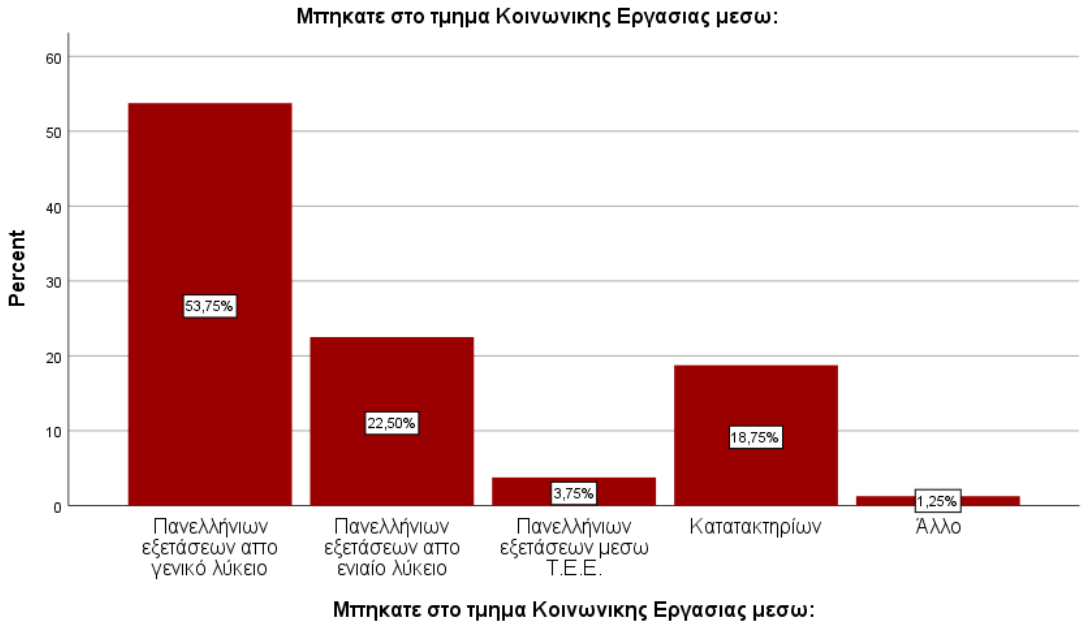

Διάγραμμα 4: Τρόπος εισαγωγής στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Από το διάγραμμα 5 προκύπτει ότι οι περισσότεροι φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν πως δεν είχαν κάποια άλλη ανεπιτυχή προσπάθεια για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (N=46, 57.5%) και το 42.5% αυτών ανέφεραν πως είχαν κάποια άλλη ανεπιτυχή προσπάθεια για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

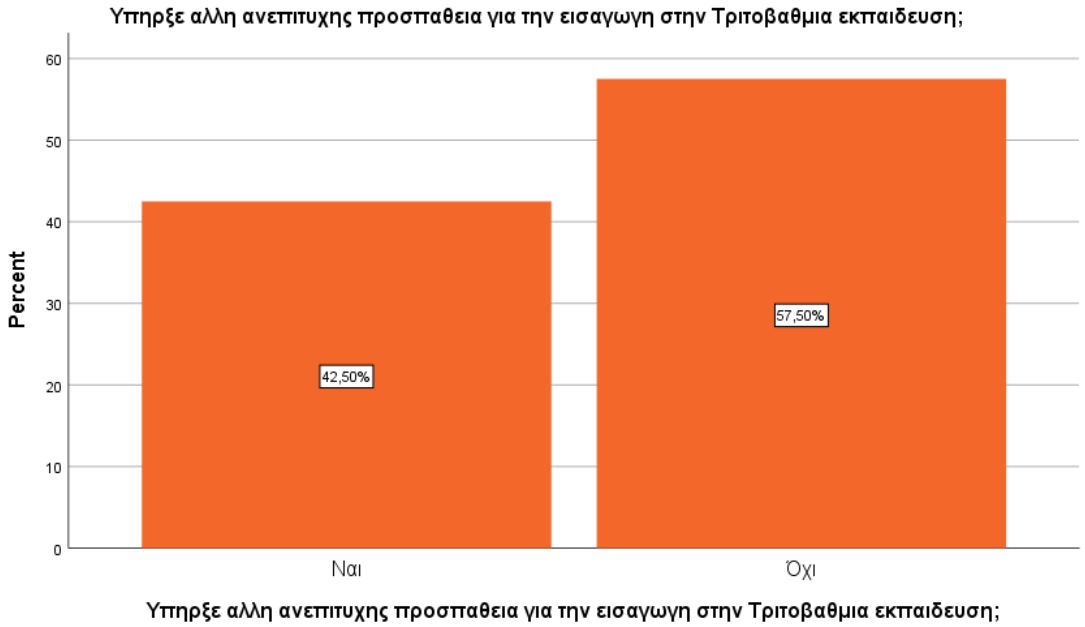

Διάγραμμα 5: Ανεπιτυχής προσπάθεια για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Στο διάγραμμα 6 προκύπτει ότι οι περισσότεροι φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν πως το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν πρώτη τους επιλογή (N=32, 40.5%). Το 34.2% ανέφεραν ότι το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν στις πέντε πρώτες επιλογές τους και το 12.7% ανέφεραν πως το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν είτε στις μεσαίες τους επιλογές, είτε στις τελευταίες τους επιλογές (12,7%).

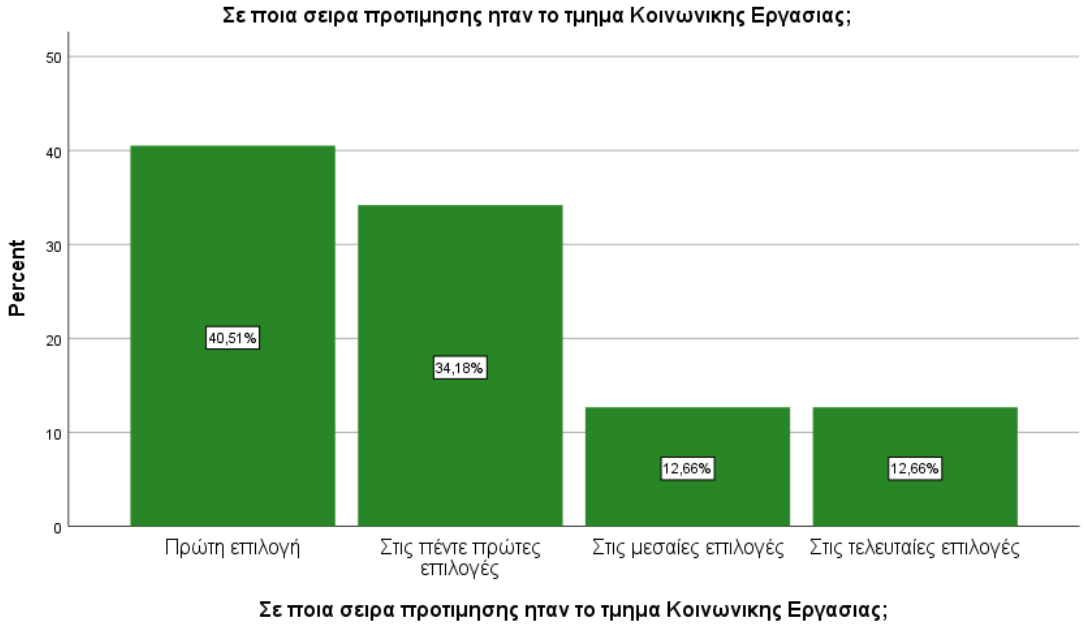

Διάγραμμα 6: Σειρά προτίμησης του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

Από το διάγραμμα 7 προκύπτει ότι οι περισσότεροι/ες φοιτητές/φοιτήτριες θεωρούν πως σε ένα βαθμό η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν τυχαία (N=36, 46.2%). Το 35.9%

των φοιτητών ανέφεραν ότι η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας δεν ήταν καθόλου τυχαία και το 17.9% αυτών ανέφεραν ότι η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν σε μεγάλο βαθμό τυχαία.

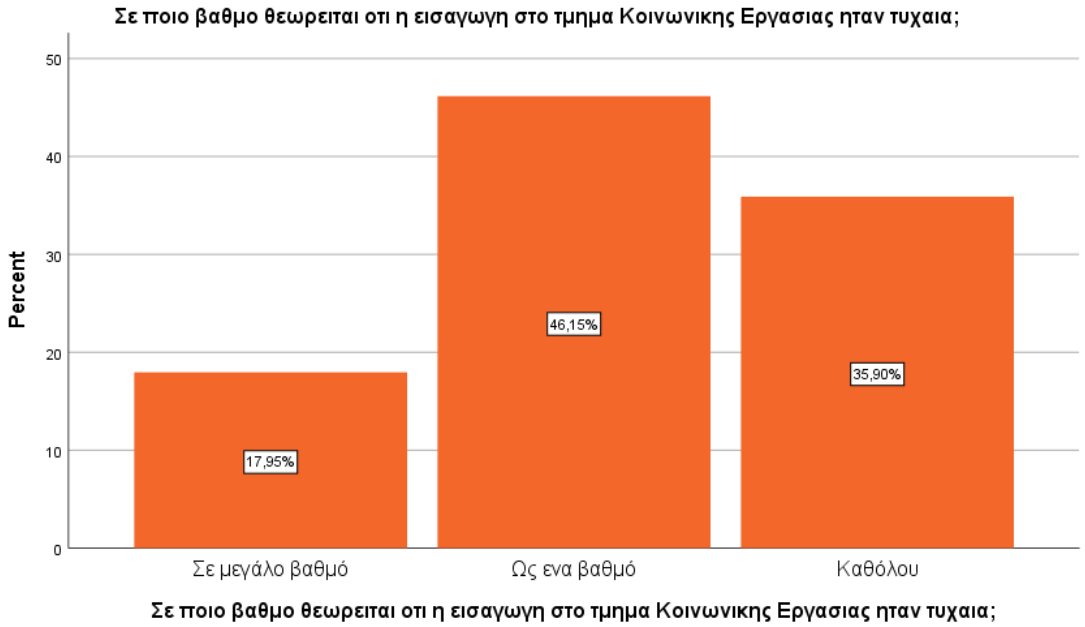

Διάγραμμα 7: Τυχαία επιλογή της εισαγωγής στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Στο διάγραμμα 8 παρουσιάζεται ότι οι περισσότεροι/ες φοιτητές/φοιτήτριες *συμφωνούν απόλυτα* πως το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα απλό αυτό που επιθυμούν (N=34, 42.5%). Το 41.3% των φοιτητών *μάλλον συμφωνούν* πως το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα απλό αυτό που επιθυμούν, το 11.3% αυτών δεν έχουν γνώμη για το αν το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα απλό αυτό που επιθυμούν και το 5% αυτών *μάλλον διαφωνούν* πως το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα απλό αυτό που επιθυμούν.

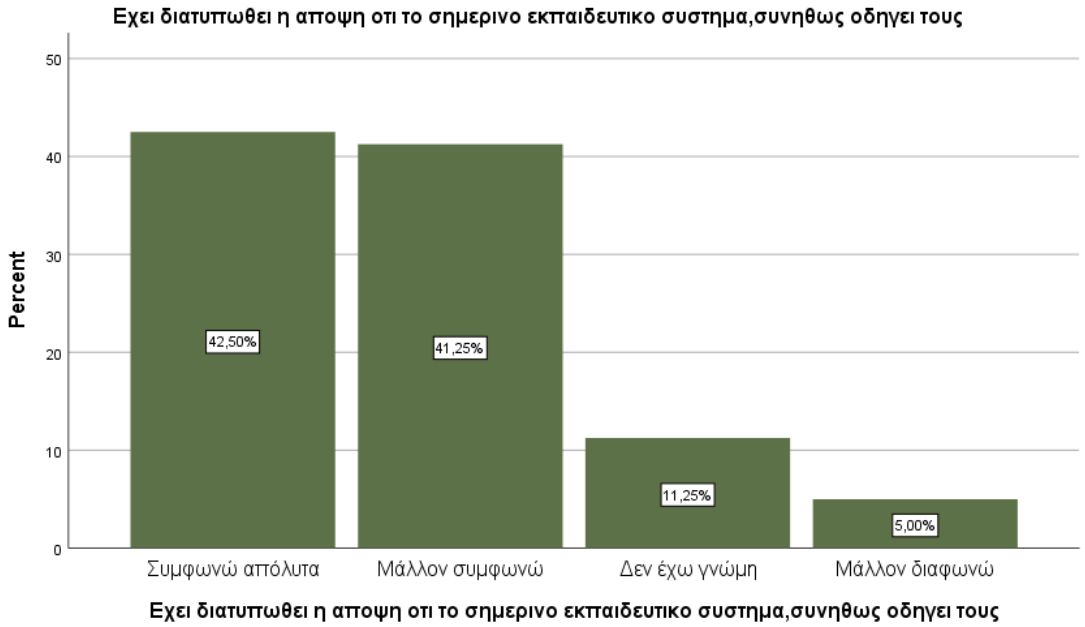

Διάγραμμα 8: Βαθμός συμφωνίας για το αν το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα απλό αυτό που επιθυμούν

Από το διάγραμμα 9 προκύπτει ότι οι περισσότεροι φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν πως όταν πέρασαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας γνώριζαν επαρκώς τι κάνει ο Κοινωνικός Λειτουργός (N=47, 58.8%). Το 21.3% ανέφεραν πως είχαν αρκετές πληροφορίες για το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού, το 18.8% αυτών είχαν μικρή πληροφόρηση για το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού και το 1.3% αυτών δεν είχαν καθόλου πληροφόρηση για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας όταν εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας.

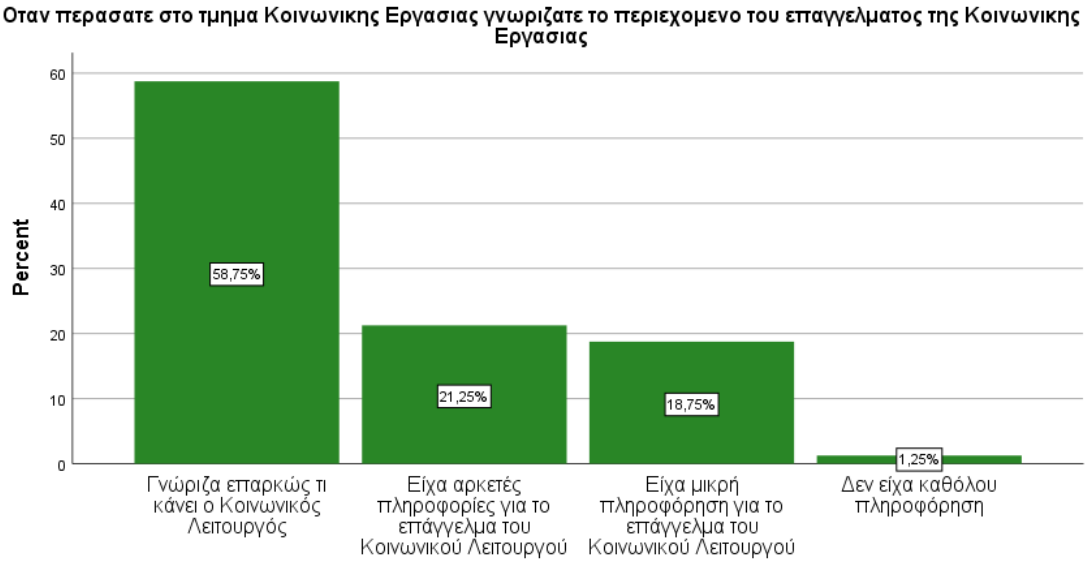

Διάγραμμα 9: Γνώση του περιεχομένου του επαγγέλματος της Κοινωνικής Εργασίας όταν πέρασαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Στο διάγραμμα 10 παρουσιάζεται ότι οι περισσότεροι/ες φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας ήταν ο επαγγελματικός προσανατολισμός (N=20, 25%). Το 21.3% ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους ήταν το οικογενειακό – συγγενικό περιβάλλον, το 16.3% αυτών ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους ήταν από αλλού, το 15% ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας ήταν τα ΜΜΕ, το 11.3% ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας ήταν ένας/μια Κοινωνικός/η λειτουργός που γνώρισαν, το 7.5% ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους ήταν το διαδίκτυο και το 3.8% αυτών ανέφεραν ότι η πηγή πληροφόρησης τους ήταν το φιλικό περιβάλλον.

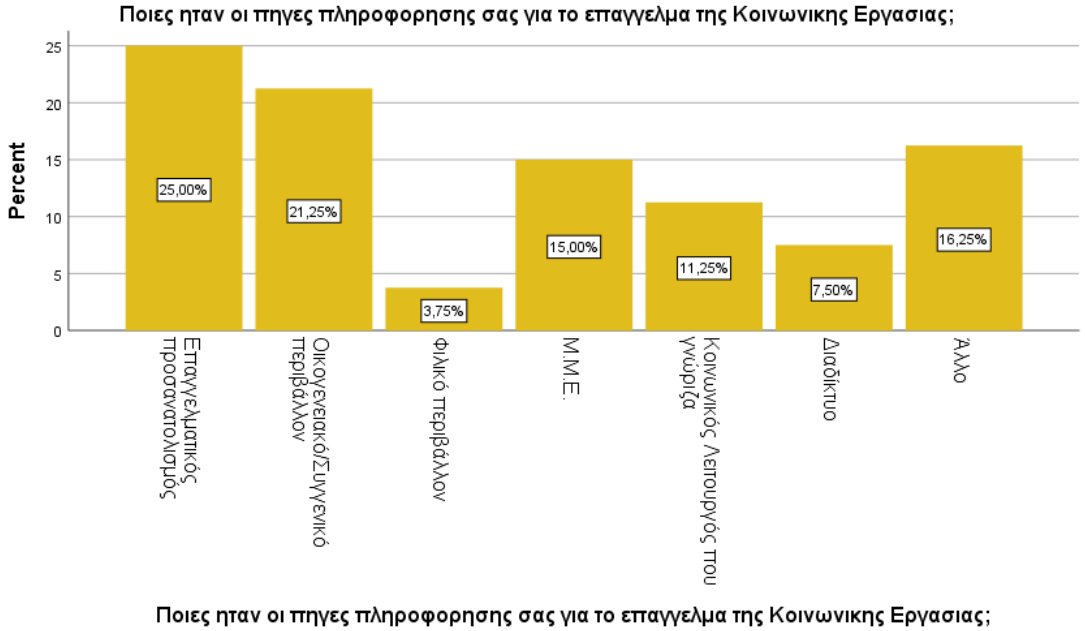

Διάγραμμα 10: Πηγές πληροφόρησης για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας

Από το διάγραμμα 11 προκύπτει ότι οι περισσότεροι/ες φοιτητές/φοιτήτριες διάλεξαν να φοιτήσουν στο τμήμα της Κοινωνικής Εργασίας κυρίως γιατί θεωρούν ότι η Κοινωνική Εργασία είναι το κατάλληλο επάγγελμα για αυτούς (N=53, 66.3%). Το 30% διάλεξαν να φοιτήσουν σε αυτό το τμήμα διότι επιθυμούν να έχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευση και το 1.3% διάλεξαν να φοιτήσουν σε αυτό το τμήμα διότι είτε δεν θα ήθελαν να περάσουν την εμπειρία των πανελληνίων ξανά, είτε η οικονομική κατάσταση της οικογένειας τους δεν τους έδινε άλλη επιλογή (1.3%), είτε για άλλους λόγους (1.3%).

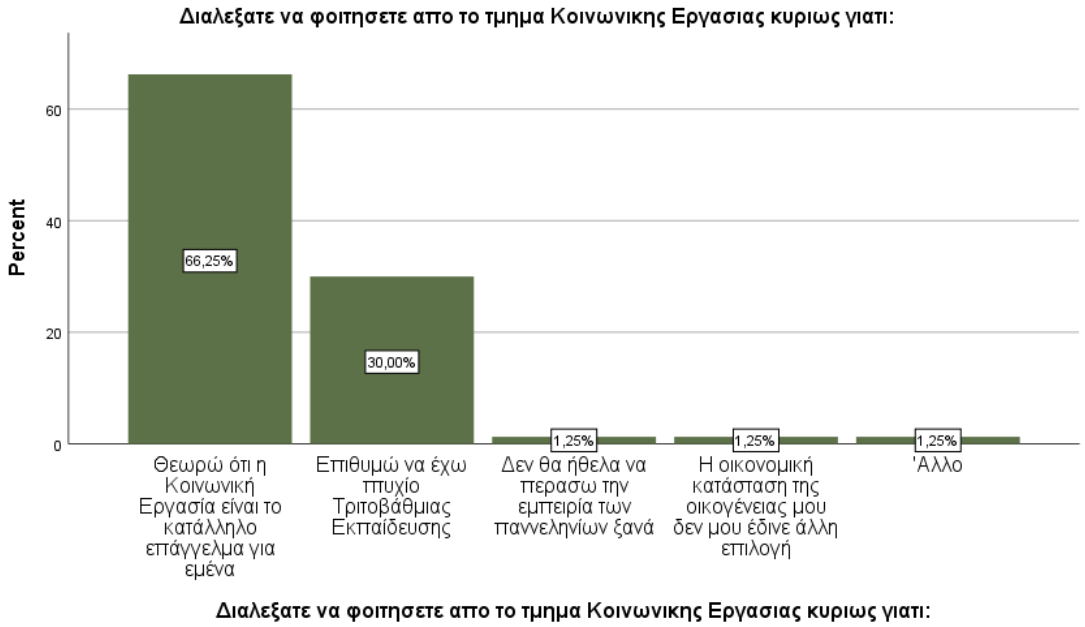

Διάγραμμα 11: Λόγοι επιλογής φοίτησης στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Στο διάγραμμα 12 παρουσιάζεται ότι οι περισσότεροι/ες φοιτητές/φοιτήτριες θα εξακολουθούσαν την φοίτησή τους στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, αν τους δινόταν η ευκαιρία να φοιτήσουν σε ένα άλλο τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (N=59, 73.8%). Το 15% των φοιτητών θα φοιτούσαν σε άλλο τμήμα και το 11.3% αυτών θα φοιτούσαν σε κάποιο τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

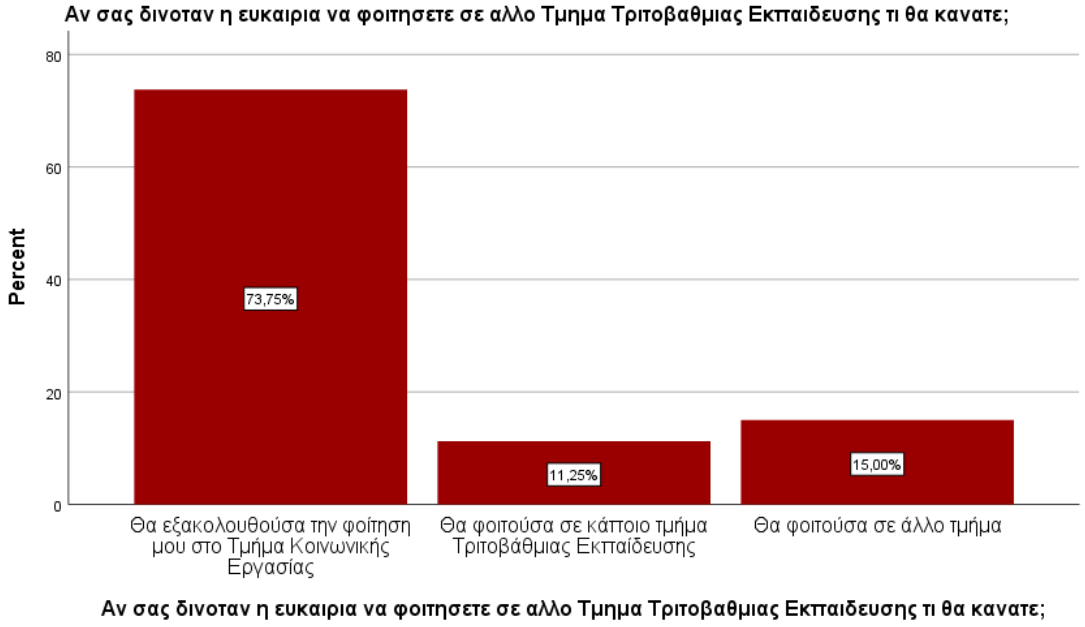

Διάγραμμα 12: Τι θα έκαναν αν τους δινόταν η ευκαιρία να φοιτήσουν σε ένα άλλο Τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Από το διάγραμμα 13 προκύπτει ότι οι περισσότεροι/ες φοιτητές/φοιτήτριες μετά την αποφοίτησή τους θα τους άρεσε να κάνουν μεταπτυχιακό στην κοινωνική εργασία (N=27, 33.8%). Το 32.5%

μετά την αποφοίτησή τους θα τους άρεσε να δουλέψουν όχι απαραίτητα ως κοινωνικοί λειτουργοί, το 20% θα τους άρεσε να δουλέψουν ως κοινωνικοί λειτουργοί και το 13.8% αυτών μετά την αποφοίτησή τους θα προτιμούσαν να κάνουν κάτι άλλο.

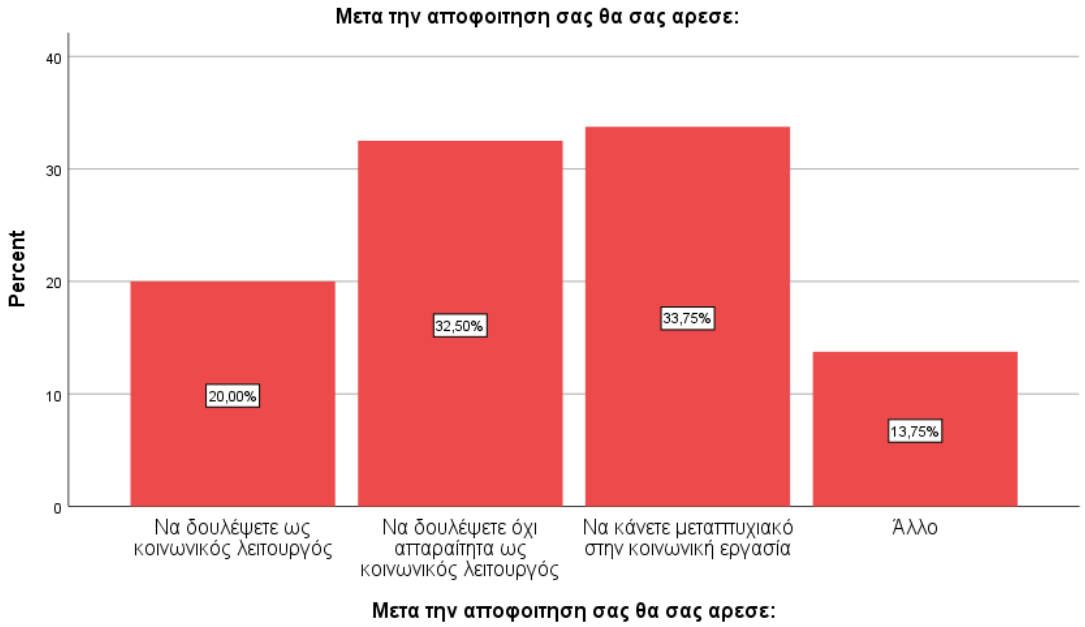

Διάγραμμα 13: Κινήσεις μετά την αποφοίτηση

Στον πίνακα 3 παρουσιάζεται ο βαθμός σημαντικότητας των κριτηρίων στην ιεράρχηση των τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού. Από τον πίνακα 3 προκύπτει ότι «*πολύ σημαντικό» κριτήριο* για τους ερωτώμενους/νεςκατά την συμπλήρωση του μηχανογραφικού είναι η πανεπιστημιοποίηση των Τμημάτων Κοινωνικής εργασίας (από ΤΕΙ σε Παν/μιο) (Μ.Ο. = 3.56).

Η δυνατότητα οικονομικής αποκατάστασης (Μ.Ο. = 3.41), οι συνθήκες εργασίας του επαγγέλματος (Μ.Ο. = 3.03), η ευκολία εισαγωγής στο Τμήμα (Μ.Ο. = 2.69), οι οικονομικές δυνατότητες της οικογένειας (Μ.Ο. = 2.58) και η πόλη εγκατάστασης των σχολών(Μ.Ο. = 2.49) αξιολογήθηκαν *ως «μέτριασημαντικά»κριτήρια.*

«Λίγο προς μέτρια σημαντικά» κριτήρια θεωρήθηκαν η επιθυμία εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση(Μ.Ο. = 2.45), το ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο επάγγελμα (Μ.Ο. = 2.45) και οι βάσεις των τμημάτων των προηγουμένων ετών σε συνδυασμό με αυτούς που συγκέντρωσαν(Μ.Ο. = 2.40). Οι προσδοκίες των γονέων τους (Μ.Ο. = 2.30) και η κυρίαρχη αντίληψη για ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα (Μ.Ο. = 2.13) αξιολογήθηκαν ως «λίγο σημαντικά» κριτήρια κατά την συμπλήρωση του μηχανογραφικού.

Σημαντικότητα των κριτηρίων *ιεράρχηση των τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού (από 1 καθόλου σημαντικό, 2 λίγο σημαντικό, 3 μέτρια σημαντικό, 4 πολύ σημαντικό και έως 5 πάρα πολύ σημαντικό*

Κριτήρια	**Μέσος όρος**
Η πανεπιστημιοποίηση των Τμημάτων Κοινωνικής εργασίας(από ΤΕΙ σε Παν/μιο)	3.56
Η δυνατότητα οικονομικής αποκατάστασης	3.41
Οι συνθήκες εργασίας του επαγγέλματος	3.03
Η ευκολία εισαγωγής στο Τμήμα	2.69
Οι οικονομικές δυνατότητες της οικογένειας μου	2.58
Η πόλη εγκατάστασης των σχολών	2.49
Η επιθυμία εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	2.45
Ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο επάγγελμα	2.45
Οι βάσεις των τμημάτων των προηγουμένων ετών σε συνδυασμό με αυτούς που συγκέντρωσα	2.40
Οι προσδοκίες των γονέων μου	2.30
Η κυρίαρχη αντίληψη για ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα	2.13

Από το διάγραμμα 14 προκύπτει ότι οι περισσότεροι/ρες φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν ότι οι προσδοκίες της οικογένειας τους ήταν η εισαγωγή σε ΑΕΙ (N=31, 40.3%). Το 22.1% ανέφεραν ότι οι προσδοκίες της οικογένεια τους ήταν πως ήθελαν να αποκτήσουν ένα οποιοδήποτε πτυχίο Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, είτε ήθελαν να τελειώσουν το λύκειο και να βρουν εργασία (22.1%) . Το 13% αυτών ανέφεραν ότι η οικογένεια τους είχαν άλλες προσδοκίες, τις οποίες δεν ανέφεραν και μόνο το 2.6% ανέφεραν ότι η οικογένεια τους προσδοκούσε να σπουδάσουν ότι επιθυμούσαν.

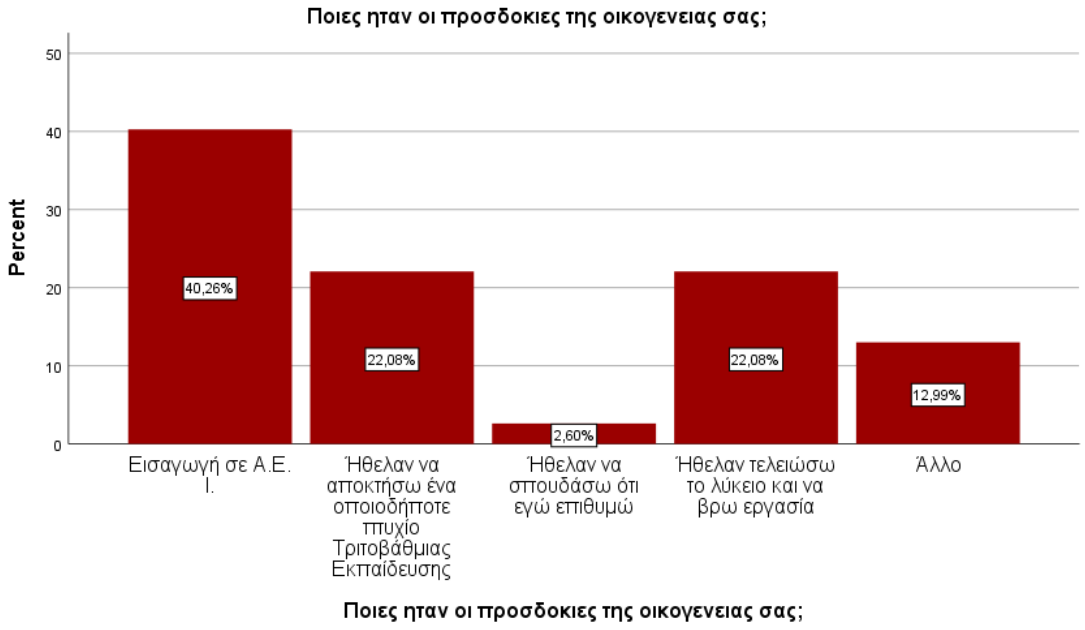

Διάγραμμα 14: Προσδοκίες της οικογένειας

Στο διάγραμμα 15 παρουσιάζεται ότι οι περισσότεροι/ρες φοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν ότι οι γονείς τους ήταν αρνητικοί και ήθελαν να ξαναπροσπαθήσουν πάλι (N=38, 49,35). Το 40,26 αυτών ανέφεραν ότι οι γονείς τους είναι θετικοί και τους ενθάρρυναν να φοιτήσουν στο τμήμα, το 5% αυτών ανέφεραν ότι η οικογένεια τους έχει ουδέτερη στάση, είτε είχαν άλλη στάση που δεν αναφέρεται (5%).

Διάγραμμα 15: Αντίδραση της οικογένειας για την επιτυχία των φοιτητών στο τμήμα της Κοινωνικής Εργασίας

Στον πίνακα 4 παρουσιάζεται ο βαθμός σημαντικότητας των διαστάσεων της εργασίας. Οι φοιτητές/φοιτήτριες δήλωσαν ότι είναι «πολύ σημαντική»διάσταση εργασίας η παροχή δυνατότητας αυτοεκπλήρωσης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατόμου (Μ.Ο. = 3.58)και σε «μέτριο βαθμό σημαντική»διαστάσειςεργασίας όπως η εργασία με επίκεντρο τον άνθρωπο(Μ.Ο. = 3.31),η παροχή ικανοποιητικών συνθηκών εργασίας (Μ.Ο. = 3.29), η παροχή δυνατότητας για προαγωγή (Μ.Ο. = 3.10) και η παροχή μονιμότητας (Μ.Ο. = 2,78).

Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσεςαξιολόγησανως«λίγο σημαντική»διάσταση τη συμβολή στη βελτίωση των κοινωνικών συνθήκων (Μ.Ο. = 2.44) και τη συμβολή στην βοήθεια των ανθρώπων (Μ.Ο. = 2.29).

Σημαντικότητα των παρακάτω διαστάσεων εργασίας *(από 1 καθόλου σημαντική, 2 λίγο σημαντική, 3 μέτρια σημαντική, 4 πολύ σημαντική και έως 5 πάρα πολύ σημαντική)*

Διαστάσεις εργασίας	**Μέσος όρος**
Να παρέχει δυνατότητα αυτοεκπληρωσης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατόμου	3.58
Να είναι ανθρωποκεντρική	3.31
Να παρέχει ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας	3.29
Να παρέχει δυνατότητα για προαγωγή	3.10
Να παρέχει μονιμότητα	2.78
Να συμβάλλει στη βελτίωση των κοινωνικών συνθήκων	2.44
Να συμβάλλει στη βοήθεια των ανθρώπων	2.29

Συζήτηση

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω ο σκοπός της έρευναςήταν να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο οι πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΕΛΜΕΠΑ επέλεξαν το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας, να διερευνηθούν τα κίνητρα επαγγελματικής επιλογής τους και ο τρόπος εισαγωγής τους.

Δημογραφικά χαρακτηριστικά και το κοινωνικό-οικονομικό στάτους των οικογενειών των φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας.

Στην έρευνα συμμετείχαν 80 πρωτοετείς φοιτητές/φοιτήτριες του τμήματος Κοινωνικής εργασίαςτου ΕΛΜΕΠΑ Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι η πλειοψηφία ήταν γυναίκες και είχαν ηλικία από 18 – 21 ετών. Ποσοστό 38% έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε πόλη ως 10.000 κατοίκους (και ποσοστό 36.8 έμεναν τα περισσότερα χρόνια στην ζωή τους σε Αθήνα – Θεσσαλονίκη και σε πόλη πάνω από 50.000 κατοίκους).Οι περισσότεροι/ρεςφοιτητές/φοιτήτριες ανέφεραν ότι ο πατέρας τους είναι απόφοιτος Λυκείου ή ΤΕΕ(38,8%,)ενώ η μητέρα τους είναι απόφοιτη Γυμνασίου(42,5%). Επίσης δήλωσαν πως ο πατέρας τους απασχολείται ως κατώτερο στέλεχος ιδιωτικού τομέα(23,8%), ωςμεσαίο στέλεχος δημοσίου τομέα(20%) και ως ελεύθερος επαγγελματίας σε επιστημονικά, καλλιτεχνικά επαγγέλματα(23,8%). Ενώ οι περισσότερες μητέρες απασχολούνται ως μικροέμποροι και βιοτέχνες(35%). Τα κοινωνικό – δημογραφικά αποτελέσματα επιβεβαιώνονται από προηγούμενες έρευνες. Οι γυναίκες τείνουν να επιλέγουν σε μεγαλύτερη συχνότητα από τους άνδρες το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού. Αν και ο αριθμός των ανδρών που ασκούν το επάγγελμα αυτό έχει αυξηθεί η κοινωνική αντίληψη για την επιλογή ενός επαγγέλματος φροντίδας όπως του κοινωνικού λειτουργού δρα αποτρεπτικά για την επιλογή του από τους άνδρες (Dominelli, 1997). Επίσης οι Golden et al., (1972, στο Yael Enoch, 1988) αναφέρουν ότι το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού επιλέγεται με μεγαλύτερη συχνότητα από άτομα χαμηλότερων κοινωνικο-οικονομικών τάξεων σε σύγκριση με άλλες Σχολές.

Τρόπος εισαγωγής και πρόθεση των φοιτητών/φοιτητριών να σπουδάσουν ή να εγκαταλείψουν το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας.

Οι περισσότεροι/ες εισήλθαν στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω Πανελληνίων εξετάσεων από το γενικό λύκειο (53.8%). Ποσοστό 22.5%, εισήλθε στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω Πανελληνίων εξετάσεων από το ενιαίο λύκειο, ενώ σημαντικό ποσοστό (18.8%)εισήλθε στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας μέσω κατατακτήριων εξετάσεων. Η πλειοψηφία δεν είχε κάποια άλλη ανεπιτυχή προσπάθεια για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (57.5%). Ποσοστό (40.5%) ανέφερε ότι το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν πρώτη τους επιλογή το οποίο επιβεβαιώνεται από προηγούμενες έρευνες(Σιδέρη, κ.α., 2017), ενώ για σημαντικό ποσοστό

(34.2%) ήταν στις πέντε πρώτες επιλογές. Γιαποσοστό (25,4%) το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταν είτε στις μεσαίες τους επιλογές, είτε στις τελευταίες τους επιλογές.

Παρότι η πλειοψηφία δεν είχε την Κοινωνική Εργασία ως πρώτη επιλογή, η πλειοψηφία (ποσοστό 73.8%) θα εξακολουθούσε την φοίτησή στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, αν τους δινόταν η ευκαιρία να φοιτήσουν σε ένα άλλο τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.Σημαντικόποσοστό(26,3%) θα φοιτούσαν σε άλλο τμήμα/ θα φοιτούσαν σε κάποιο τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ποσοστό 15% και 11.3% αντίστοιχα)

Η πλειοψηφία (53,8%) μετά την αποφοίτησή τους θα τους άρεσε να κάνουν μεταπτυχιακό στην κοινωνική εργασία/ θα τους άρεσε να δουλέψουν ως κοινωνικοί λειτουργοί (ποσοστό. 33.8% και 20% αντίστοιχα). Όμως σημαντικά ποσοστά (46,3%) των ερωτώμενων μετά την αποφοίτησή τους θα τους άρεσε να δουλέψουν όχι απαραίτητα ως κοινωνικοί λειτουργοί (32.5%), ή μετά την αποφοίτησή τους θα προτιμούσαν να κάνουν κάτι άλλο (13.8%).

Παράγοντες-κριτήρια που επηρέασαν την απόφαση τους να φοιτήσουν στο Τμήμα Κοιν. Εργασίας. Θεωρούν την επιλογή τους ως τυχαία;

Η επιρροή του εκπαιδευτικού συστήματος . Η πλειοψηφία *συμφωνεί απόλυτα/ μάλλον συμφωνεί* πως το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τους μαθητές/μαθήτριες να σπουδάσουν διαφορετικό επάγγελμα από αυτό που επιθυμούν (ποσοστό 42.5% και 41,3% αντίστοιχα). Μόνοποσοστό 5% μάλλον διαφωνεί με την συγκεκριμένη άποψη.

Η πλειοψηφία (64,1%) θεωρεί ότι η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας σε ένα βαθμό/σε μεγάλο βαθμό ήταν τυχαία (ποσοστό 46.2% και 17,9% αντίστοιχα). Μόνο ποσοστό 35.9% ανέφερε ότι η εισαγωγή τους στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας δεν ήταν καθόλου τυχαία.

Αν και η πλειοψηφία (66.3%) θεωρεί ότι η Κοινωνική Εργασία είναι το κατάλληλο επάγγελμα για αυτούς/αυτές σημαντικό ποσοστό (30%) διάλεξε να φοιτήσει στο τμήμα Κοιν. Εργασίας επειδή επιθυμούν να έχουν πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα έδειξε τη επίδραση δομικών παραγόντων (κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και δημογραφικά χαρακτηριστικά των φοιτητών/φοιτητριών) αλλά και την επίδραση του εκπαιδευτικού συστήματος και του συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω των πανελληνίων εξετάσεων) που επηρέασαν την «επιλογή» του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας (Papadaki, 2001).Σύμφωνα με τους (Stevens et al., 2010) τα προσωπικά κίνητρα για την απόκτηση πτυχίων μπορεί να αντικατοπτρίζουν διάφορες κοινωνικές απόψεις και πολιτικούς στόχους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η πανεπιστημιοποίηση των Τμημάτων Κοιν. Εργασίας.Η πανεπιστημιοποίηση των Τμημάτων Κοινωνικής εργασίας (από ΤΕΙ σε Παν/μιο) (Μ.Ο. = 3.56) αξιολογήθηκε ως «*πολύ σημαντικό» κριτήριο* για τους ερωτώμενους/νες να δηλώσουν Τμήμα Κοιν. Εργασίαςστην ιεράρχηση των τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά την συμπλήρωση του μηχανογραφικού.

Όσοναφορά στη σημαντικότητα άλλων κριτηρίων στην ιεράρχηση των τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη συμπλήρωση του μηχανογραφικού:η δυνατότητα οικονομικής αποκατάστασης (Μ.Ο. = 3.41), οι συνθήκες εργασίας του επαγγέλματος (Μ.Ο. = 3.03), η ευκολία εισαγωγής στο Τμήμα (Μ.Ο. = 2.69), οι οικονομικές δυνατότητες της οικογένειας (Μ.Ο. = 2.58) και η πόλη εγκατάστασης των σχολών (Μ.Ο. = 2.49) αξιολογήθηκαν *ως «μέτρια σημαντικά» κριτήρια*.

Ξαφνιάζει το εύρημα ότι το ενδιαφέρον για το συγκεκριμένο επάγγελμα (Μ.Ο. = 2.45) θεωρήθηκε «Λίγο προς μέτρια σημαντικό» κριτήριο. Το ίδιο και η επιθυμία εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση(Μ.Ο. = 2.45), και οι βάσεις των τμημάτων των προηγουμένων ετών σε συνδυασμό με αυτές που συγκέντρωσαν(Μ.Ο. = 2.40).

Οι προσδοκίες των γονέων τους (Μ.Ο. = 2.30) και η κυρίαρχη αντίληψη για ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα (Μ.Ο. = 2.13) αξιολογήθηκαν ως «λίγο σημαντικά» κριτήρια κατά την συμπλήρωση του μηχανογραφικού.

Προσανατολισμός των προσωπικών αξιών των ερωτώμενων (ενδογενείς-εξωγενείς διαστάσεις εργασίας).

Όσον αφορά στο βαθμό σημαντικότητας των διαστάσεων της εργασίας, οι φοιτητές/φοιτήτριες δήλωσαν ότι είναι «πολύ σημαντική»διάσταση εργασίας η παροχή δυνατότητας αυτοεκπλήρωσης και ανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατόμου (Μ.Ο. = 3.58), όπως βρέθηκε και σε προηγούμενη έρευνα (Σιδέρη κ.α, 2017).

Σε «μέτριο βαθμό σημαντική» αξιολογήθηκαν διαστάσεις εργασίας όπως η εργασία με επίκεντρο τον άνθρωπο (Μ.Ο. = 3.31), η παροχή ικανοποιητικών συνθηκών εργασίας (Μ.Ο. = 3.29), η παροχή δυνατότητας για προαγωγή (Μ.Ο. = 3.10) και η παροχή μονιμότητας (Μ.Ο. = 2,78).

Οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες αξιολόγησαν ως «λίγο σημαντική» διάσταση τη συμβολή στη βελτίωση των κοινωνικών συνθήκων (Μ.Ο. = 2.44) και τη συμβολή στην βοήθεια των ανθρώπων (Μ.Ο. = 2.29).

Ξαφνιάζει το εύρημα ότι αξιολογήθηκε ως λίγο σημαντική διάσταση εργασίας «η συμβολή στην βοήθεια των ανθρώπων (Μ.Ο. = 2.29)» και σε «μέτριο βαθμό σημαντική» η εργασία με επίκεντρο τον άνθρωπο (Μ.Ο. = 3.31). Αρκετές έρευνες που έχουν διεξαχθεί σε διεθνές επίπεδο για τη

διερεύνηση των κινήτρων επαγγελματικής επιλογής των φοιτητών/φοιτητριών Κοινωνικής Εργασίας αναδεικνύουν τη διάθεση προσφοράς βοήθειας ως κυρίαρχο κίνητρο. Φαίνεται ότι η πλειοψηφία επιλέγει την Κοινωνική Εργασία για να βοηθήσει ανθρώπους που βρίσκονται σε ανάγκη να βελτιώσουν τη ζωή τους (Campanini & Facchini, 2013; Facchini & Tonon Giraldo, 2012; Hackett, Kuronen, Matthies & Kresal, 2003; Rackauskiene, Kasnauskiene & Virbaliene, 2013; Toros & Medar, 2015) και για να παράσχει προστασία σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες (Daniel, 2011; Freund, Blit-Cohen & Dehan, 2013; Whitaker, 2008 στο Σιδέρης, 2017). Τα αποτελέσματα της έρευνας των Σιδέρη κ.α (2017) έδειξαν ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες Κοινωνικής Εργασίας ανέφεραν ως σημαντικότερα κίνητρα επιλογής επαγγέλματος το ενδιαφέρον τους για τον άνθρωπο και τη διάθεσή τους για προσφορά βοήθειας.

Πλειοψηφία των ερευνών όπως και έρευνες στην Ελλάδα (Papadaki, 2001, Σιδέρης κ.α,, 2017) αναφέρουν ότι οι φοιτητές/φοιτήτριες Κοιν. Εργασίας επηρεάζονται κυρίως από ενδογενή κίνητρα και σε μικρότερο βαθμό από εξωγενή κίνητρα.Στην παρούσα έρευνα οι ερωτώμενοι/ερωτώμενες φαίνεται να επηρεάζονται εξ ίσου περίπου από ενδογενείς και εξωγενείςδιαστάσεις εργασίας, που αξιολογούνται ως μέτρια σημαντικές:Μέσος όρος ενδογενών διαστάσεων εργασίας 2,9(Νασυμβάλλει στη βοήθεια τωνανθρώπων, να συμβάλλει στη βελτίωσητωνκοινωνικών συνθηκών, να είναιανθρωποκεντρική, να παρέχει δυνατότηταautoεκπλήρωσηςκαιανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατόμου). Μέσος όρος εξωγενών διαστάσεων εργασίας, 3,1 (Να παρέχειμονιμότητα, ναπαρέχει δυνατότητα προαγωγής, να παρέχειικανοποιητικές συνθήκες εργασίας, να παρέχειικανοποιητικό μισθό).

Οι προσδοκίες της οικογένειας τους και η τωρινή στάση όσον αφορά στη φοίτηση τους στο Τμήμα Κοιν. Εργασίας. Οι περισσότεροι/ες φοιτητές/τριες ανέφεραν ότι οι προσδοκίες της οικογένειας τους ήταν η εισαγωγή σε ΑΕΙ και η απόκτηση ενός οποιοδήποτε πτυχίου Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ποσοστό 49,35% ανέφερε ότι οι γονείς τους ήταν αρνητικοί, ενώ ποσοστό 40,26 αυτών ανέφεραν ότι οι γονείς τους είναι θετικοί για την φοίτηση τους στο Τμήμα Κοιν. Εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abubakar, A. M., Elrehail, H., Alatailat, M. A., &Elçi, A. (2019).Knowledge management, decision-making style and organizational performance. *Journal of Innovation & Knowledge*, *4*(2), 104-114.

Adams, R., Dominelli, L., & Payne, M. (Eds.). (2017). *Social work: Themes, issues and critical debates*. Bloomsbury Publishing.

Anderson, P., & Green, P. (2006). [L]Earning for employability: Lessons for HE? Paper given at the Social Diversity and Difference: Influence on Participation, Learning and Teaching in HE Seminar series. Seminar 5 Employment, 15 February, Science Park, University of Wolverhampton.

Anderson, J. F., &Kras, K. (2005). Revisiting Albert Bandura's social learning theory to better understand and assist victims of intimate personal violence. *Women & Criminal Justice*, *17*(1), 99-124.

Black, Ph. N., Jeffreys, D. & Kennedy Hartley, El. (1993)."Personal history of psychosocial trauma in the early life of Social Work and Business students".*Journal of Social Work,* (2), 171-180

Blustein, D. L., Devenis, L. E., & Kidney, B. A. (1989). Relationship between the identity formation process and career development.Journal of counseling psychology, 36(2), 196.

Burgess-Wilkerson, B., Hamilton, C., Garrison, C., & Robbins, K. (2019).Preparing Millennials as digital citizens and socially and environmentally responsible business professionals in a socially irresponsible climate. *arXiv preprint arXiv:1901.06609*.

Breen, R., & Lindsay, R. (2002). Different disciplines require different motivations for student success. *Research in Higher Education*, 43(6), 693–725.

Campanini, A., &Facchini, C. (2013). Values and motivations in BA students of social work: the Italian case. *Social Work & Society*, *11*(1).

Chamorro-Premuzic, T., &Furnham, A. (2010). *The psychology of personnel selection*.Cambridge University Press.

Cosman-Ross, J., & Hiatt-Michael, D. (2005, 11–15 April). Adult student motivators at a university satellite campus. Paper presented at The American Educational Research Association Annual Meeting, Montreal, Canada

Cowger, C. D. (1994). Assessing client strengths: Clinical assessment for client empowerment.*Social Work*, 39, 262–268.

Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., &Osher, D. (2019). Implications for educational practice of the science of learning and development.*Applied Developmental Science, 1–44*.

Daniel, C. (2011). Lessons learned: Pedagogical tensions and struggles with instruction on multiculturalism in social work education programs. *Social Work Education*, *30*(03), 250-265.

Dominelli, L. (1997). Sociology for Social Work. U.K.: McMillan Press LTD.

Franklin, B., & Parton, N. (2013). Media reporting of social work: a framework for analysis. *Social work, the media and public relations* (pp. 7-52). Taylor and Francis Ltd..

Fisher, E. A. (2009). Motivation and leadership in social work management: A review of theories and related studies. *Administration in social work*, *33*(4), 347-367.

Fryling, M. J., Johnston, C., & Hayes, L. J. (2011).Understanding observational learning: An interbehavioral approach. *The Analysis of verbal behavior*, *27*(1), 191-203.

Golding, P. (2014). Do-gooders on display: Social work, public attitudes, and the mass media. *Social work, the media and public relations* (pp. 88-104).Routledge.

Gilligan, P. (2007). Well motivated reformists or nascent radicals: How do applicants to the degree in social work see social problems, their origins and solutions?. *British Journal of Social Work*, *37*(4), 735-760.

Ginzberg, E., Ginsburg, S. W., Axelrad, S., &Herma, J. L. (1951). Occupational choice.*Occupational Choice*.Columbia University Press.

Grant, L., &Kinman, G. (Eds.). (2018). Developing resilience for social work practice.Bloomsbury Publishing.

Hackett, G., & Lent, R. W. (1992).Theoretical advances and current inquiry in career psychology. *Handbook of counseling psychology*, *2*, 419-452.

Hackett, S., Kuronen, M., Matthies, A. L., &Kresal, B. (2003).The motivation, professional development and identity of social work students in four European countries. *European Journal of Social Work*, *6*(2), 163-178.

Hanlon, C., Fekadu, A., Jordans, M., Kigozi, F., Petersen, I., Shidhaye, R..& Patel, V. (2016). District mental healthcare plans for five low-and middle-income countries: commonalities, variations and evidence gaps. *The British journal of psychiatry*, *208*(s56), s47-s54.

Hartman, A. (1992). In search of subjugated knowledge. *Social Work*, *37*(6), 483-484.

Healy, J., Nicholson, D., &Pekarek, A. (2017). Should we take the gig economy seriously?. *Labour& Industry: a journal of the social and economic relations of work*, *27*(3), 232-248.

Howell, F. M., Frese, W., &Sollie, C. R. (1977). Ginzberg's theory of occupational choice: A reanalysis of increasing realism. *Journal of Vocational Behavior, 11(3), 332–346.*

Holme, A., &Maizels, J. (1978). *Social workers and volunteers*.

Ireh, M. (1999). Career development theories and their implications for high school career guidance and counseling. *The High School Journal*, *83*(2), 28-40.

Jepsen, D. A., & Grove, W. M. (1981). Stage order and dominance in adolescent vocational decision-making processes: An empirical test of the Tiedeman-O'Hara paradigm. *Journal of Vocational Behavior*, *18*(2), 237-251.

Karoll, B. R. (2010). Applying social work approaches, harm reduction, and practice wisdom to better serve those with alcohol and drug use disorders. *Journal of Social Work,* 10, 263–281.

Kenyon, S., Lyons, G., & Rafferty, J. (2002). Transport and social exclusion: investigating the possibility of promoting inclusion through virtual mobility. *Journal of Transport Geography*, *10*(3), 207-219.

Kohl III, H. W., & Cook, H. D. (2013). Physical activity and physical education: Relationship to growth, development, and health. In *Educating the student body: Taking physical activity and physical education to school*. National Academies Press (US).

Kossek, E. E., Perrigino, M., & Rock, A. G. (2021). From ideal workers to ideal work for all: A 50-year review integrating careers and work-family research with a future research agenda. *Journal of Vocational Behavior*, *126*, 103504.

Kotera, Y., Tsuda-McCaie, F., Edwards, A. M., Bhandari, D., &Maughan, G. (2021). Self-Compassion in Irish Social Work Students: Relationships between Resilience, Engagement and Motivation. *International journal of environmental research and public health*, *18*(15), 8187.

Krumboltz, J. D., Mitchell, A. M., & Jones, G. B. (1976).A social learning theory of career selection. *The counseling psychologist*, *6*(1), 71-81.

Krumboltz, J. D. (2009). The happenstance learning theory. *Journal of career assessment*, *17*(2), 135-154.

Lamiell, J. T. (2003). Beyond individual and group differences: Human individuality, scientific psychology, and William Stern's critical personalism. Sage.

Leong, F. T., &Serafica, F. C. (2013). Career Development of Asian Americans: A Research Area. *Career Development and Vocational Behavior of Racial and Ethnic Minorities*, 67.

Liedgren, P. S., &Elvhage, G. V. (2015). Social work of the future: Motives and expectations among social work students in Sweden. *Int'l J. Soc. Sci. Stud.*, *3*, 121.

March, J. G. (1987). Ambiguity and accounting: The elusive link between information and decision making. *Accounting, organizations and society*, *12*(2), 153-168.

Marsh, P., &Triseliotis, J. (1996).Ready to practise? Social workers and probation officers: Their training and first year in work. Aldershot: Ashgate

Maree, J. G. (2020). Career construction counselling aimed at enhancing the narratability and career resilience of a young girl with a poor sense of self-worth. *Early child development and care*, *190*(16), 2646-2662.

Marsiglia, F. F., Kulis, S. S., &Lechuga-Peña, S. (2021). Diversity, oppression, and change: Culturally grounded social work. Oxford University Press, USA.

Martindale, D., Olate, R., & Anderson, K. A. (2017). Practicing Professional Values: Factors Influencing Involvement in Social Work Student Organizations. *International Journal of Higher Education*, *6*(4), 1-10.

McCorkle, D. E., Alexander, J. F., Reardon, J., & Kling, N. D. (2003). Developing self-marketing skills: Are marketing students prepared for the job search?. *Journal of Marketing Education*, *25*(3), 196-207.

Mitchell, K. E., Al Levin, S., &Krumboltz, J. D. (1999).Planned happenstance: Constructing unexpected career opportunities. *Journal of counseling & Development*, *77*(2), 115-124.

Mourão, L. (2018). The role of leadership in the professional development of subordinates. *Leadership*, 123-138.

Moore, C., Gunz, H., & Hall, D. T. (2007).Tracing the historical roots of career theory in management and organization studies. *Handbook of career studies*, 13-38.

Nauta, M. M. (2010). The development, evolution, and status of Holland's theory of vocational personalities: Reflections and future directions for counseling psychology. *Journal of counseling psychology*, *57*(1), 11.

Neault, R. A., &Pickerell, D. A. (2011). Career engagement: Bridging career counseling and employee engagement. *Journal of Employment Counseling*, *48*(4), 185-188.

Nguyen N. N. (2020). Factors influencing social work students' motivation to work in drug treatment settings: the role of knowledge and attitudes. *Social work in health care*, *59*(7), 460–469.

O'Connor, I., &Dalgleish, L. (1986). The impact of social work education: A personal construct reconceptualization. *Journal of Social Work Education*, *22*(3), 6-21.

O'connor, I., Dalgleish, L., & Khan, J. (1984). A reflection of the rising spectre of conservatism: Motivational accounts of social work students. *The British Journal of Social Work*, *14*(1), 227-240.

O'reilly, P. A. (1973). Predicting the Stability of Expressed Occupational Choices of Secondary Students.Vocational-Technical Education Research Report.

Papadaki, V. (2001). Studying social work: choice or compromise? Students' views in a social work school in Greece. *Social Work Education*, *20*(1), 137-147.

Patton, W., & McMahon, M. (2014). Career development and systems theory: Connecting theory and practice (Vol. 2). Springer.

Pearson, G. (1973). Social work as the privatized solution of public ills. *The British Journal of Social Work*, *3*(2), 209-227.

Purcarea, E. V. L. (2019). The impact of marketing strategies in healthcare systems. *Journal of medicine and life*, *12*(2), 93.

Price, J. (2014). *Social Work Purpose, Motivation and Identity: Filipino Social Workers at Home and Abroad* (Doctoral dissertation, University of Brighton).

Radin, D. I., & Nelson, R. D. (1989).Evidence for consciousness-related anomalies in random physical systems. *Foundations of Physics*, *19*(12), 1499-1514.

Raksnys, A. V., Valickas, A. N. D. R. I. U. S., &PilkauskaiteValickiene, R. (2015). Transformation of career concept and its effect on career management in organizations. *Human Resources Management & Ergonomics*, *9*(2), 117-128.

Reyna, V. F., & Farley, F. (2006). Risk and rationality in adolescent decision making: Implications for theory, practice, and public policy. *Psychological science in the public interest*, *7*(1), 1-44.

Roberts, K. (1977). *From school to work: A study of the youth employment service*. Newton Abott, England: David and Charles.

Roberts, K. (2010). Sociology of leisure. *Sociopedia.isa*, 1-13.

Sarwatay, D., Raman, U., &Ramasubramanian, S. (2021). Media literacy, social connectedness, and digital citizenship in India: Mapping stakeholders on how parents and young people navigate a social world. *Frontiers in Human Dynamics*, *3*, 601239.

Saint-Ulysse, S. (2017). Applying Krumboltz's Theory of Career Decision Making (CDM) to the Longevity of Principals in the North American Division of Seventh-Day Adventists.Andrews University.

Savickas, M. (1994). Convergence in career development theories: Implications for science and practice. Consulting Psychologists Press.

Savickas, M. L. (2002). Career construction. *Career choice and development*, *149*, 205.

Sheafor, B. W., Horejsi, C. R., &Horejsi, G. A. (1988). Techniques and guidelines for social work practice.Boston: Allyn and Bacon.

Schlegel, K., &Mortillaro, M. (2019). The Geneva Emotional Competence Test (GECo): An ability measure of workplace emotional intelligence. *Journal of applied psychology*, *104*(4), 559.

Schreuder, D., & Coetzee, M. (2010). An overview of industrial and organisational psychology research in South Africa: A preliminary study. *SA Journal of Industrial Psychology*, *36*(1), 1-11.

Shumba, A., &Naong, M. (2012).Factors influencing students' career choice and aspirations in South Africa. *Journal of Social Sciences*, *33*(2), 169-178.

Solas, J. (1994). Why enter social work? Why on Earth do they want to do it?: recruits' ulterior motives for entering social work. *Issues in Social Work Education*, *14*, 51-51.

Staff, J., Harris, A., Sabates, R., &Briddell, L. (2010).UNCERTAINTY IN EARLY OCCUPATIONAL ASPIRATIONS: ROLE EXPLORATION OR AIMLESSNESS?. *Social forces; a scientific medium of social study and interpretation*, *89*(2), 659–683.

Stebleton, M. J. (2007). Career counseling with African immigrant college students: Theoretical approaches and implications for practice. *The Career Development Quarterly*, *55*(4), 290-312.

Stevens, M., Moriarty, J., Manthorpe, J., Hussein, S., Sharpe, E., Orme, J. & Crisp, B. R. (2010). Helping others or a rewarding career? Investigating student motivations to train as social workers in England.*Journal of Social Work, 12(1), 16–36.*

Smith, M. A. (2021). Social learning and addiction. *Behavioural brain research*, *398*, 112954.

Super, D. E. (1992).Toward a comprehensive theory of career development. In D. H. Montross& C. J. Shinkman (Eds.), *Career development: Theory and practice* (pp. 35–64). Charles C Thomas, Publisher.

Substance Abuse and Mental Health Services Administration.(2016). Chapter 6, Health Care Systems and Substance Use Disorders. *Facing addiction in America: the surgeon general's report on alcohol, drugs, and health*.

Terum, L. I., &Heggen, K. (2016). Identification with the SocialWork Profession: The Impact of Education. *The British Journal of Social Work*, *46*(4), 839-854.

Tiro, Y., Afdal, A., & Yusuf, A. M. (2021). Understanding Career Choice Based on Iner Family Parenting "Roe Personality Theory". *Widyagogik: JurnalPendidikandanPembelajaranSekolahDasar*, *9*(1), 1-13.

Trivedi, J. K. (2006). Cognitive deficits in psychiatric disorders: Current status. *Indian journal of psychiatry*, *48*(1), 10.

Toros, K., &Medar, M. (2015). Undergraduate students' motives for studying social work: The case of Estonia. *International Journal of Liberal Arts and Social Science*, *3*(2), 45-51.

Uttley, S. (1981). Why social work? A comparison of British and New Zealand studies. *The British Journal of Social Work*, *11*(1), 329-340.

Urbonienė, A., &Leliūgienė, I. (2004).Choosing social-educational professions in post-soviet countries: International comparison.*Social Work & Society*, 2(1), 101–109.

Matthews, R. J. (2017). A theory for everything? Is a knowledge of career development theory necessary to understand career decision making?. *European Scientific Journal*, *13*(7), 320-334.Available at: https://core.ac.uk/download/pdf/236405204.pdf(accessed 24/10/2022)

McLeod, S. (2011). Albert Bandura's social learning theory. Available at:https://www.simplypsychology.org/bandura.html (accessed 24/10/2022)

https://open.lib.umn.edu/principlesmanagement/chapter/14-3-need-based-theories-of-motivation/ (accessed 24/10/2022)

https://socialworkerskills.com/what-is-social-work/)(accessed 24/10/2022)

Yael, En. (1988). "Why are they different? Background, occupational choice, institutional selection andattitudes of Social Work students".*Journal of Social Work Education,* 24 (2), pp. 165-174

Waterman, B. T. (2002).Motivations for choosing social service as a career.[Online] Available: http://www.bedrugfree.net/Motivations.pdf (accessed 24/10/2022)

Ελληνική Βιβλιογραφία

Καντάς, Α., &Χαντζή, Α. (1991). Ψυχολογίατηςεργασίας. Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης. Στοιχεία Συμβουλευτικής. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μακρυγιάννη, Α. (2009). Κίνητρα επιλογής επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας-Συγκριτική μελέτη των απόψεων φοιτητών/φοιτητριών τμήματος Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Κρήτης και τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, πτυχιακή εργασία, ΤΕΙ Κρήτης

Μωραϊτάκη, Γ., Λεμονάκη, Α., Λιάκου, Μ., & Μητράκη, Μ. Ε. (2013). Τα κίνητρα των σπουδαστών του τμήματος της Κοινωνικής Εργασίας του ΑΤΕΙ Κρήτης που τους ώθησαν στην επιλογή του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού,πτυχιακή εργασία, ΤΕΙ Κρήτης

.

Σιδέρης Σ. , Τσίφλικας Γ. & Μανιαδάκη Κ. (2017) Κίνητρα επιλογής επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού, *Κοινωνική Εργασία*, τεύχος 128.

https://www.mbaknol.com/human-resource-management/john-hollands-theory-of-career-choice/ (Accessed 19/10/2022)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ

ΣΧΟΛΗ Σ.Ε.Υ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :……..

Σκοπός:

ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ:

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

Σας ευχαριστούμε για την συμμετοχή σας στην έρευνα

Ερωτηματολόγιο

Α.Ατομικά στοιχεία

1. **Φύλο**
   α. Άνδρας β.Γυναίκα
2. **Ηλικία**
   α.18-21β.22-25γ.26-29δ. 30+
3. **Έτος σπουδών……**

4. Σε ποια περιοχή διαμένετε τα περισσότερα χρόνια της ζωής σας;

α.Χωριό ως2000κατοίκους

β. Πόλη ως 10000 κατοίκους
γ.Πόληως50000κατοίκους
δ. Πόλη πάνω από 50000 κατοίκους
ε.Αθήνα /Θεσσαλονίκη

Β.Οικογενειακάστοιχεία

- **Μορφωτικόεπίπεδογονέων**

Επίπεδοεκπαίδευσης	**Πατέρας**	**Μητέρα**
1.Καμίατάξηδημοτικού		
2.Λίγεςτάξειςδημοτικού		
3.Απόφοιτοςδημοτικού		
4.Απόφοιτοςγυμνασίου		
5.ΑπόφοιτοςλυκείουήΤ.Ε.Ε.		
6.ΑπόφοιτοςΑΕΙ		
7.Μεταπτυχιακέςσπουδές		

- **Ποια είναι η κύρια απασχόληση των γονιών σας; (εάν είναι συνταξιούχοι, δώστετην κύρια απασχόλησηπριν τη συνταξιοδότηση)**

Απασχόληση	**Πατέρας**	**Μητέρα**
α.Ανώτεραδιευθυντικάστελέχηδημοσίουτομέα		
β.Ανώτεραδιευθυντικάστελέχηιδιωτικούτομέα		
γ.Μεσαίαστελέχηδημοσίουτομέα		
δ.Μεσαίαστελέχηιδιωτικούτομέα		
ε.Κατώτεραστελέχηδημοσίουτομέα		
στ.Κατώτεραστελέχηιδιωτικούτομέα		
ζ.Ελεύθεροιεπαγγελματίεσσεεπιστημονικά,καλλιτεχνι κάεπαγγέλματα		
η.Ελεύθεροιεπαγγελματίεσσετεχνικήςφύσεωςεπαγγέλματα		
θ.Έμποροι,βιομήχανοι,επιχειρηματίες		
ι.Μικροέμποροι,βιοτέχνες		
κ.Γεωργοί,κτηνοτρόφοι,αλιείς		
λ.Ανειδίκευτοιεργάτες		
μ.Εξειδικευμένοιεργάτες		
ν.Άνεργοι		
ξ.Οικιακήαπασχόληση		

ο.Άλλο(αναφέρατετι)		

Γ.ΣχέσηεπιλογήςεπαγγέλματοςΚοινωνικήςΕργασίας,εκπαιδευτικούσυστήματος και άλλων παραγόντων

- **ΜπήκατεστοτμήμαΚοινωνικήςΕργασίασμέσω:**

α. Πανελλήνιων εξετάσεων από γενικό λύκειο
β. Πανελλήνιων εξετάσεων από ενιαίο λύκειο
γ.ΠανελληνίωνεξετάσεωνμέσωΤ.Ε.Ε
δ. Κατατακτηρίων
ε.Άλλο……

- **Υπήρξε άλλη ανεπιτυχής προσπάθεια για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση;**

α.Ναι

β. Όχι

- **Σε ποια σειρά προτίμησης ήταν το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας;**

α.Πρώτη επιλογή

β. Στις πέντε πρώτες επιλογές
γ.Στιςμεσαίεςεπιλογές
δ.Στιστελευταίεςεπιλογές

- **Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι η εισαγωγή σας στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ήταντυχαία;**

α.Σεμεγάλοβαθμό
β.Ωςέναβαθμό
γ.Καθόλου

- **Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνήθως οδηγεί τουςμαθητές/μαθήτριεςνα σπουδάσουνδιαφορετικόεπάγγελμααπό αυτόπου επιθυμούν.**

α. Συμφωνώ απόλυτα
β. Μάλλον συμφωνώ
γ.Δενέχωγνώμη
δ. Μάλλον διαφωνώ
ε.Διαφωνώαπόλυτα

- **Όταν περάσατε στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας γνωρίζατε το περιεχόμενο τουεπαγγέλματοςτηςΚοινωνικήςΕργασίας**

α.ΓνώριζαεπαρκώςτικάνειοΚοινωνικόςΛειτουργός
β. Είχα αρκετές πληροφορίες για το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού

γ. Είχα μικρή πληροφόρηση για το επάγγελμα του Κοινωνικού Λειτουργού
δ.Δεν είχα καθόλου πληροφόρηση

- **Ποιες ήταν οι πηγές πληροφόρησής σας για το επάγγελμα της Κοινωνικής Εργασίας;**

α.Επαγγελματικόςπροσανατολισμός

β. Οικογενειακό/ Συγγενικό περιβάλλον
γ.Φιλικόπεριβάλλον
δ.Μ.Μ.Ε.
ε. Κοινωνικός Λειτουργός που γνώριζα
στ.Διαδίκτυο
ζ. Άλλο…….

- **Διαλέξατε να φοιτήσετε από το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας κυρίως γιατί:(Επιλέξτεμόνο μία απάντηση)**

α. Θεωρώ ότι η Κοινωνική Εργασία είναι το κατάλληλο επάγγελμα για μένα
β.Επιθυμώνα έχω πτυχίοΤριτοβάθμιαςΕκπαίδευσης
γ.Δενθαήθελαναπεράσωτηνεμπειρίατων πανελληνίωνξανά
δ. Η οικονομική κατάσταση της οικογένειάς μου δεν μου έδινε άλλη επιλογή
ε.Άλλη απάντηση……..

- **Αν σας δινόταν η ευκαιρία να φοιτήσετε σε άλλο Τμήμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τι θακάνατε;**

α. Θα εξακολουθούσα τη φοίτησή μου στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
β.Θα φοιτούσασεκάποιο τμήμαΤριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (αναφέρατεποιο .....)
γ. Θα φοιτούσα σε άλλο τμήμα (αναφέρατεποιο .....)

- **Μετάτηναποφοίτησήσαςθασαςάρεσε:**

α.ΝαδουλέψετεωςΚοινωνικόςΛειτουργός
β. Να δουλέψετε όχι απαραίτητα ως Κοινωνικός Λειτουργός
γ.Νακάνετεμεταπτυχιακό στηνΚοινωνικήΕργασία
δ. Να κάνετε μεταπτυχιακό σε συναφές πεδίο με την Κοινωνική Εργασία
ε.Άλλο……

- **Αξιολογείστε τη σημαντικότητα που είχαν για εσάς τα παρακάτω κριτήρια στηνιεράρχηση των τμημάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά τη συμπλήρωση τουμηχανογραφικού**.

	Καθόλουσ ημαντικό (1)	**Λίγοσημα ντ. (2)**	**Μέτρια σημαντ. (3)**	**Πολύ σημαντικό (4)**	**Παρα-πολύσημα ντ.(5)**
α. Ενδιαφέρον για το συγκεκριμένοεπάγγελμα					
β. Η πόλη εγκατάστασης των Σχολών					
γ. Οι βάσειςτων τμημάτωντωνπροηγούμενων ετών σεσυνδυασμό με τουςβαθμούςπου συγκέντρωσα					
δ. Η πανεπιστημοποίηση των Τμημάτων Κοιν. Εργασίας (από ΤΕΙ σε Παν/μιο)					
ε. Η δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης					
στ. Οιοικονομικέςδυνατότητες τηςοικογένειάς μου					
ζ.Οιπροσδοκίες τωνγονέων μου					
η.ΗεπιθυμίαεισαγωγήςστηνΤριτοβάθμια Εκπαίδευση					
θ. Η ευκολία εισαγωγής στο Τμήμα					
ι. Οι συνθήκες εργασίας του επαγγέλματος					
κ. Η κυρίαρχη αντίληψη για ανδρικά και γυναικεία επαγγέλματα					

Δ.Προσδοκίεςοικογένειας

- **Ποιες ήταν οι προσδοκίες της οικογένειάς σας;**

α.Εισαγωγή σε Α.Ε.Ι.

β.Ήθελαν να αποκτήσω ένα οποιοδήποτε πτυχίο Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης
δ.Ήθελαννα σπουδάσωότιεγώεπιθυμώ
ε. Ήθελαν να τελειώσω το λύκειο και να βρω εργασία
στΆλλο…….

- **Ποια ήταν η αντίδραση της οικογένειά σας όταν πετύχατε στο τμήμα της ΚοινωνικήςΕργασίας;**

α. Ήταν θετικοί, οι γονείς με ενθάρρυναν να φοιτήσω στο Τμήμα
β. Ήταν αρνητικοί, οι γονείς μου θα ήθελαν ναξαναπροσπαθήσω
γ.Ηστάση τουςήτανουδέτερη
δ.Άλλο……

Ε.Διερεύνησηαξιών εργασίας

- **Πόσο σημαντικές είναι για σας οι παρακάτω διαστάσεις εργασίας**

	Καθόλουσημαντικό (1)	**Λίγοσημαντικό (2)**	**Μέτριασημαντικό (3)**	**Πολύ σημαντικό (4)**	**Πάρα πολύσημαντικό (5)**
α.Νασυμβάλλει στη βοήθεια τωνανθρώπων					
β. Να συμβάλλειστη βελτίωσητωνκοινωνικών συνθηκών					
γ. Να παρέχειμονιμότητα					
δ.Ναπαρέχει δυνατότητα γιαπροαγωγή					
ε. Να είναιανθρωποκεντρική					
στ. Να παρέχεικανοποιητικές συνθήκες εργασίας					

ζ.Ναπαρεχειδυνατότητααυτοεκπλήρωσηςκαιανάπτυξης των δεξιοτήτων του ατομου					
η. Να παρέχειικανοποιητικό μισθό					